

Jätkusuutlik Hiiumaa

Hiiu Vill

„Jätkusuutlik Hiiumaa” on artiklisari, kus tutvustame UNESCO programmialal „Inimene ja biosfäär” toimetavaid Hiiumaa ettevõtteid, kes majandavad saare hoitud elukeskkonnas loodusega kooskõlas.

Hiiu Vill on pika ajalooga pereettevõtte. Selle löid 1992. aastal Tiidu ja Jüri Valdma, kes nüüdseks on teatepulga edasi andnud poeg Mihklile ja tema abikaasale Kadriale. Digimaailmas aitavad Mihklit ja Kadrit lapsed Regina ning Mattias.

Kõik tooted valmivad algusest lõpuni Hiiumaal, Vaemla

Hiiu Villa kudumid on ajatud. Foto: erakogu

villavabrikus, kus lõnga toodetakse ajaloolistel, üle 120 aasta vanustel masinatel.

„Villavabrikus praegu töötavad villatöötlemise seadmed on siin kasutusel olnud nõukogude ajast saati. Kraasimismasinad on pärit Poolast ja need on toodetud 19. sajandi lõpus,” rääkis Mihkel Valdma. Algusaegadel töötasid seadmed aurumasina jõul, nüüd töötavad kõik masinad elektrimootoritega.

Vill, mida Vaemla villavabrikus kasutatakse, on pärit Hiiumaa lammastelt. Mihkli sõnul on nad vahel harva ostnud villa ka Saaremaalt, kuid selleks enamjaolt vajadust ei ole. Hiiu Villa Toodangus kasutatakse villi tuleb lammastelt, keda kasvatatakse liha saamiseks või karjamaade hoolitsemiseks. „Väärtustame naturaalset materjali kasutamist ning anname oma panuse kohaliku villa kasutamisele oma tootmises, et vältida väärtusliku materjali maha matmist või põletamist,” rääkis Mihkel. Ta lisas, et statistikaandmete põhjal koguni 90 protsenti Eestis toodetust lambavillast hävitatakse.

Vaemla villavabrikus toodetakse villa 120aastastel masinatel. Foto: erakogu

Mõtlevad atraktiivsusele pikas perspektiivis

Mihkli sõnul mõtlevad nad oma toodete disainimisel nende atraktiivsusele pikas perspektiivis: „Meie soov on, et tooted ei kaotaks ajas väärtust ega läheks moest välja. Soovime, et inimestel oleks võimalik meie toodangut ribadeks kanda!”

Hiiu Villa toodete sortimenti kuuluvad kudumid naistele, meestele ja lastele – midagi igaühele. Ettevõtte tooted kannavad ka Hiiumaa rohelist märki, mis annab tarbijale kindluse, et Hiiu Villa toodang on valmistatud kohalikust toorainest ja on kvaliteetne ning see tule-

mus on saadud tänu jätkusuutlikule majandamisele.

Populaarsus kasvanud

„Aja jooksul on meie kudumite populaarsus kindlasti kasvanud, sest järjest rohkem väärtustatakse ikkagi kohalikku toodangut ja naturaalseid materjale,” rääkis Mihkel. Tema sõnul mõistetakse järjest rohkem, kui head omadused villal on.

Lambavill on materjalina hingav ja ka vett hülgav, tänu sellele ei teki villastel toodetel eriti plekke ning seega pole kudumit vaja kuigi tihti pesta. Mihkel ütles, et vill on kõige hügrokoopsem looduses esinev materjal, see suudab ima-

da kuni 50 protsenti vett oma kaalust ilma, et materjal niiske tunduks. Tänu sellele on villase tootega mõnus soe olla ka niiskete ja vihmaste ilmadega.

Kui tavaliselt on ettevõtete sooviks kasvada üha suuremaks, siis Mihkli sõnul Hiiu Vill seda ei taha ning see pole ka võimalik, sest vanade masinate tootmisvõimsus on vägagi piiratud. „Meie sooviks on jätkata kvaliteetsete ja keskkonahoidlike toodete pakkumist kõigile hiidlastele ning Hiiumaa sõpradele. Kõige suuremat rõõmu teeb meile klientide positiivne ja südamluk tagasiside, mis annavad meile energiat ja jõudu kuhjaga juurde,” rääkis ta.

Kärdla kooli uus õppehoone sai nurgakivi

1. veebruari keskpäeval pandi Kärdla kooli uuele õppehoonele nurgakivi. Koos uue hoone valmimisega saab kool ametlikult ka uue nime – Kärdla Kool. See aitab hoida järjepidevust ja ühendab endas Kärdla keskkooli, Kärdla ühisgümnaasiumi ja Kärdla põhikooli.

Koos värske ajalehe, uue koolihoone projekti jooniste ja Hiiu euru meenemündiga pandi uue koolihoone nurgakivi kapslisse ka Kärdla põhikooli praeguste õpilaste soovide ja mõtteid. „Hei, lapsed tulevikust! Nautige kooli sama palju kui meie!” soovis 9.a klass. 1.b klass soovis, et uus koolimaja kestaks kaua ja oleks loodusõbralik, et seal kehtiks koolirahu ning koolimaja juures oleks erinevaid vaba aja veetmise võimalusi.

„Kuigi panime 1. veebruaril nurgakivi uuele õppehoonele, on tegemist ikka sellesama Kärdla kooliga, mille juured ulatuvad enam kui kahe inimpõlve taha, aastasse

1830,” ütles Kärdla põhikooli direktor Margit Kagadze. Ta lisas, et Kärdla koolis õpib 321 õpilast ja tegemist on ühtlasi Hiiumaa suurima põhikooliga. Lisaks tavaõppele toimub õppetöö lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõppekava alusel. Uus koolihoone ja väliala loovad Kagadze sõnul paremad võimalused õpetada ja õppida erineval viisil, kuid ainult sellest ei piisa. „Tegelikult teevad kooli mitte seinad, vaid inimesed nende seinte vahel ja nemad väärivadki maailma parimat õpikeskkonda,” märkis ta.

Vallavanem Hergo Tasuja tões, et nurgakivi asetamine on sümbolne hetk, mis märgib uue ajastu saabumist uue füüsilise õpikeskkonnaga. „Veel olulisem on, et sellega koos areneks ning astuks ühte sammu vaimne õpikeskkond – see projekt loob selleks igatahes head eeldused,” lausus ta.

OÜ Ehitus5ECO projekti juht Margo Padar tänas võimalust eest jätkata konstruktiivset koostööd Hiiumaa vallaga ka Kärdla põhikooli ehitusel. „Loodame siin rakendada kõiki positiivseid kogemusi

Hiiumaa spordikeskuse ehitusest,” ütles ta.

Padar märkis, et uus koolimaja on nüüdisaegne ja ehitustehniliselt keeruline hoone, aga Ehitus5ECO annab omalt poolt maksimumi, et tulevasel kooliperel oleks uues õppehoones hea teadmisi omandada.

Suhestub kohaliku kontekstiga

Kärdla põhikooli arhitektuurivõistluse võitis büroo Arhitekt Must projektiga „Asum”, mille autorid on arhitektid Ott Alver, Alvin Järving, Mari Rass, Jõnn Sooniste, Lisett Laurimäe ja Andreas Krigoltoi.

Arhitekt Ott Alveri sõnul suhestub uus õppehoone kohaliku kontekstiga: „Kärdla uus koolihoone koosneb kahest poolest – hoone keskel on lihtne kahekorruseline hoone, mida ümbritseb sopsiline viilkatustega kaetud ühekorruseline hooneosa. Mõlemad pooled suhestuvad kohaliku Kärdla kontekstiga. Kõrgem maht olemasolevate suurte ühiskondlike hoonete ja madalam osa ümbritseva aedlinliku eramajade tüpoloogiaga.” Ta lisas, et koolihoone on nen-

de kahe maailma hübriid, mis seob tundlikult kokku suure ja väikese skaala.

Alver tões, et muutunud õpikäsitlus peab varasema, pelgalt klassiruumikeskse õppe asemel oluliseks õpikeskkonna varieeruvust. „Siseruumide kõrval on igapäevase õppe oluliseks osaks saamas ka õuesõpe,” ütles ta.

Uue õppehoone esimese korruse sopsilised hoovialad on osaliselt klaaskatusega kaetud, mis võimaldab teha väliõpet ka kehvema ilmaga. Lisaks on algkooli osas igast klassiruumist otsepääs välialale, see lihtsustab vahetunnis laste õue liikumist.

Hoone peamised avalikud funktsioonid on koondatud peasissepääsu lähedale.

Vahetult fuajeeala kõrval paikneb ka astmestik koos trepiga, mis viib teisele korrusele. Läbi kahe korruse ulatuv ruum on üleni vooderdatud puiduga, mis jätkub teisel korrusel raamatukogu sisustuse ja laena.

Puidust elemendi sisse on integreeritud klaasist vitriinikapid ja avalikuks kasutuseks mõeldud õpinurgad. Alveri sõnul tekib seega omanäoline ja

looduslähedase mõtteviisiga kokkusobiv ruumikesk.

Koolihoone valmib aasta lõpuks

Kärdla põhikooli ehitustööde maksumus on 6,4 miljonit eurot, millest 3,4 miljonit on riigi kaasfinantseering Euroopa Liidu regionaalarengu fondist. Hinnas sisaldub ka vana koolihoone lammutus, väliruumi korrastamine, muusikakooli ning võimla fassaadi taastamine ja gümnaasiumi fassaadi taastamine koos uue trepikoja ehitusega.

Hiiumaa vallavalitsuse arhitekti Kaire Nõmme sõnul moodustub krundil paikneva hiigelhoone asemele haridusasutuste linnak, kus iga hoone saab eraldi särada, jagades ühist väliruumi.

Uus koolihoone oli asialgu plaanitud valmima käesoleva aasta septembriks, kuid vallavanem Hergo Tasuja sõnul on turutõrked ehituses toonud lauale ehitaja taotluse tähtaja pikendamiseks: „Uus kokkulepe hoone valmimiseks on 2022. aasta lõpp ja uude majja kolib koolipere 2023. aasta alguses.”

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Sofia Järvekülg
Lukas Kasemets
Rudolf Koff
Kati Kokla
Annabel Mähar
Adrian Apri
Paul Reinmets
Heili Kaljapul

Õnnitleme vanemaid!

Infohunt pälvis aasta nutika teo tunnustuse

8. veebruaril tunnustasid haridus- ja teadusministeerium ning haridus- ja noorteamet eelmise aasta silmapaistvamaid noorsootöö valdkonnas tegutsevaid inimesi ja organisatsioone.

„Rakett 69” teadusstudiotest toimunud tänuväljalaul „Noorte heaks” tõsteti esile noorsootöösse panustanud ja valdkonnas edendanud inimesi ning mõjukaid algatusi nii kohalikul, üleriigilisel kui rahvusvahelisel tasandil.

Noorteinfoportaal ja äpp Infohunt, mille üks eestvedaja on Hiiumaa valla noorsootöö spetsialist Kristel Pisa, pälvis aasta nutika teo tunnustuse.

Infohunt on uudne ja atraktiivne noorteinfo kuvamise viis, mis on loodud koos noortega. See on unikaalne ja muutub vastavalt noore huvidele ja asukohale ning pakub usaldusväärset ja kontrollitud infot, ühendades noored ja noorsootöötajad. Nutika lahendusega on loodud noortele üle kogu Eesti võrdsed võimalused saada infot kätte. Digilahenduses on ühendatud veebikeskkond, infoäpp ja chatbot ehk DigiMono.

Tunnustusgalat saab järele vaadata haridus- ja teadusministeeriumi Facebookis.

Noortevaldkonna katusorganisatsioonide, haridus- ja noorteameti ning haridus- ja teadusministeeriumi esindajate põhjaliku hindamise tulemusena selgusid noortevaldkonna aasta silmapaistvamad tegijad 13 kategoorias.

Kristel Pisa

Vallavalitsuse istungitelt

○ Kinnitati Käina huvi- ja kultuurikeskuse hoolekogu uus koosseis: lapsevanemate esindajad Maia Jõpiselg ja Kersiti Tammerand, õppenõukogu esindaja Olesja Voronjuk, ringijuhitud esindaja Helgi Taelma, õppurite esindaja Gerda Timofejev, noorte esindaja Anna Lipp, volikogu ja osavallakogu esindaja Sander Kopli ja vallavalitsuse esindaja Liisi Mäeumbaed.

○ Kinnitati Käina raamatukogu töötajate koosseis alates 1. jaanuarist 2022: raamatukogu direktor, raamatukoguhoidja, vanemraamatukoguhoidja, koristaja 0,35 töökohta. Käina raamatukogu koosseis muudetakse tegeliku vajaduse järgi

○ Korraldatakse eelläbirääkimistega pakkumine Hiiumaa vallale kuuluva Ranapargi kinnistust (pindala 37 932 m², üldkasutatav maa) 1643 m² suuruse maa-ala kasutusse andmiseks.

○ Tunnistati lihthanked „Täiskomplektsete purjepaatide soetamine Hiiumaa Spordikoolile“ edukaks GPS Eesti OÜ soovsaim pakkumus 34 704,99 eurot, lisandub käibemaks.

○ Hiiumaa spordikeskus sõlmib keskuse kunstmuru hooldekuse traktori liisingulepingu OÜga Melker Baltik maksumusega 20 300 eurot. Summale lisandub osamaksete käibemaks kokku 4059,93 eurot ja liisingumaksed kokku 1518,52 eurot.

○ Makstakse Hiiumaa huvi- haridusregistri andmete ja esitatud taotluste põhjal huvi- hariduse ja huvitegevuse riikliku lisatoetuse reaal- erahuvikoolide ja -spordiklubide toetuse esimehe osa kuu jooksul pärast vallaelarve kinnitamist: MTÜ Tantsumajakas / Tiina Tantsustuudio 6379 eu-

rot, MTÜ Hiiu Hüljes 3067 eurot, MTÜ Hiiumaa Laskespori Klubi 1611 eurot, OÜ Idee- klaas / KlaasiPank 1147 eurot, spordiklubi Dagö DG 1403 eurot, Hiiumaa tenniseklubi 3995 eurot, MTÜ Hiiumaa Motohari- dus 2363 eurot, Hiiumaa hari- dusselts 1371 eurot.

○ Täiendati vallavalitsuse 1. septembri 2021 korraldust „Hiiumaa spordikooli õppeta- su kinnitamine“: asutuse juht võib kaalutletud otsusel õpi- lase teise ja enama ringi tasust vabastada.

○ Kinnitati huvihariduse ja huvitegevuse kava 2022. aastaks.

○ Kinnitati Hiiumaa sotsiaal- keskuse arengukava 2022–2026.

○ Kinnitati kogukondliku tur- valisuse Hiiumaa toetusvooru tingimused 2021. aasta rahas- tusotsuse alusel.

○ Kinnitati Hiiumaal paikne- vate maade maksumishin- na aktid nr 22320-44723, mille alusel määratakse 2022. aasta maamaks.

○ Algatati Suureranna küla Si- reli kinnisasjal asuva Suureran- na lauritee avalikuks kasuta- miseks määramise menetlus ja otsustati seada Hiiumaa val- la kasuks isiklik kasutusõigus.

○ Muudeti Hiiumaa vallava- litsuse 24. novembri 2021 kor- raldust „Erattee avalikuks kasu- tamiseks määramise menetlu- se algatamine ja isikliku kasu- tusõiguse seadmise tingimuste määramine (Püharanna)“, mis on seotud Kalana-Metsa- vahi tee avalikes huvides kasu- tamisega.

○ Muudeti Hiiumaa vallavalit- suse 3. novembri 2021 korraldust „Erattee avalikuks kasutamiseks määramise menetluse alga- mine ja isikliku kasutusõigu- se seadmise tingimuste mää-

ramine (Mihkli)“. Teede inven- tuuri käigus liideti Vahi tee Va- lipe teega ja sellest tulenevalt ei ole isikliku kasutusõiguse sisuks enam Vahi tee, vaid Valipe tee.

○ Seati isiklik kasutusõigus OÜ Elektrilevi kasuks elekt- ri maakaabelliini ehitamiseks ja majandamiseks Paope küla Paope-Hüti tee kinnistule, Ka- lana küla Kalana jahisadama kinnistule, Kärkla Nuutri täna- va ja Uus tn 4 kinnistutele, Pa- lade küla Vana tee kinnistule.

○ Seati sundvaldus OÜ Elektri- levi kasuks Kärkla linna Nõm- me tn 13 kinnistule (pindala 1256 m², elamumaa) elektri- maakaabelliini rajamiseks ja majandamiseks.

○ Määrati Harju küla katastri- üksuse 17502:001:0085 lähiaad- ressiks Tuule.

○ Määrati Palli küla Kungla ka- tatriüksuse uueks lähiaadres- siks Näki.

○ Muudeti Hiiumaa vallava- litsuse 25. veebruari 2021 kor- raldust nr 101 „Kinnisasja jaga- mine, lähiaadress ja sihtotstar- be määramine“: anti nõusolek jagada Tahkuna küla Vikto- ri kinnisasi ning muuta Vikto- ri ja Mälestusmärgi tee kata- striüksuste piiri vastavalt tegeli- kule kasutusele.

○ Anti nõusolek jagada Lõpe küla Peet Lõpe kinnisasi (üld- pind 2,76 ha, maatulundus- maa; Peet Lõpe, maatulundus- maa; Aasa, elamumaa ja Tee- nurga, transpordimaa).

○ Anti nõusolek jagada Õn- gu küla Oja kinnisasi (pindala 6,38 ha, maatulundusmaa): Pa- radiisi, Päikesekiire, Õnneoja, kõik maatulundusmaa.

○ Anti nõusolek jagada Palu- küla Panneli kinnisasi (üld- pind 8,72 ha, maatulundus- maa): Panneli, maatulundus- maa ja Algallika, elamumaa.

○ Anti nõusolek jagada Kõlu- nõmme küla Sepa-Simuna kin- nisasi (üldpind 2,01 ha, maa- tulundusmaa): Sepa-Simuna ja Andrese, mõlemad maatu- lundusmaa.

○ Muudeti Tubala küla Nuu- di katastriüksuse (pindala 10 004 m²) sihtotstarvet maa- tulundusmaa ja määrati uueks sihtotstarbeks elamumaa.

○ Algatati Käina aleviku kes- kuse detailplaneering ja kin- nitati lähteseisukohad. Planeer- ingu eesmärk on muu hulgas anda ehitusõiguse valla oman- dis olevatele kinnistutele Bus- sijaama ja Viire tn 8, et püstita- da sinna kortermajad.

○ Algatati Kaasiku küla Le- pik (pindala 14,29 ha, maa- tulundusmaa) ja Kassarisoo (pindala 7,311 ha, maatulun- dusmaa) maaüksuste detail- planeering. Kinnitati lähte- seisukohad. Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine, sest eelhinnangu alusel ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju ning ebasoodsat mõju ranna ja kal- da ning kaitsealuste liikide kaitse-eesmärkidele.

○ Tagastati vaie Hiiumaa val- lavalitsuse 15. detsembri 2021 korralduse „Tõnsu maaüksuse detailplaneeringu koostamise algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise alga- tamata jätmine“ peale. Kuna vaie on esitatud menetlustoi- mingu peale, mida ei saa vai- demenetluses vaidlustada, tu- leb vaie tagastada ehk seda ei võeta menetlusse. Planeerin- guprotsessis saab kaasa rääki- da selle järgmistes etappides.

○ Võeti vastu Paluküla Mets- umbaia kinnistu detailplaneer- ing: DAGOpen OÜ töö nr 21-12. Detailplaneeringu avalik välja- panek toimub 11.–25. veebrua-

ril Pühalepa vallamajas ja Hiiu- maa valla veebilehel. Valminud detailplaneeringu lahendus näeb ette katastriüksuse siht- otstarbeks elamumaa, krun- dile ehitusõiguse ja hoonestus- ala määramise kuni nelja hoo- ne (üksikelamu ja kolm abihoo- net) püstitamiseks maksimaal- se ehitisealuse pinnaga 500 m² koos olulisemate arhitektuuri- nõuetega ja tehnovõrkude la- hendusega.

○ Võeti vastu Puliste küla Si- muna kinnistu detailplaneer- ing: DAGOpen OÜ töö nr 21-29. Avalik väljapanek toimub 8.–22. märtsil 2022 Pühalepa osavalla valitsuses ja Hiiumaa valla veebilehel. Valminud de- tailplaneeringu lahendus näeb ette katastriüksuse jagamise u 1,44 ha suuruseks üksikelamu maa krundiks ja u 5,89 ha suu- ruseks ehitusõigusega loodus- likuks maaks / põllumajandus- maaks, elamukrundile ehitus- õiguse ja hoonestusala määra- mise ühe hoone püstitamiseks maksimaalse ehitisealuse pin- naga 400 m² koos olulisemate arhitektuurinõuetega ja tehnovõrkude lahendusega.

○ Võeti vastu Hirmuste küla Ada maaüksuse detailplaneer- ing: DAGOpen OÜ töö nr 21-36. Detailplaneeringu avalik välja- panek toimub 22. veebruarist 8. märtsini 2022 Hiiumaa valla- valitsuses (Keskväljak 5a, Kär- dla) ja valla veebilehel. Planeer- ingu eesmärk on Ada maaük- susele elamumaa sihtotstarbe ja ehitusõiguse ning hoones- tusala määramine koos olu- lisemate arhitektuurinõuete- ga, vajalike tehnovõrkude pla- neerimine, liikluskorralduse la- hendamine ning servituutide ja kitsenduste ulatuste seadmine.

○ Kehtestati Paope küla Val- ve maaüksuse detailplaneer- ing. Planeeringuga on lu- batud krundile püstitada kuni neli hoonet maksimaal- se ehitisealuse pinnaga 400 m².

○ Anti projekteerimistingi- mused:

- Kogri küla Jürna-Villemi maa- üksusele elamu püstitami- seks;
- Kärkla linna Luite tn 2a maa- üksusele olemasoleva hoo- nestuse vahele uue eluhoone püstitamiseks;
- Kärkla linna Luite tn 2b maa- üksusele olemasoleva hoones- tuse vahele uue eluhoone püs- titamiseks;
- Öngu küla Kraavi kinnistule suvemaja projekteerimiseks;
- Allika küla Neitsitina maaük- susele elamu püstitamiseks.

○ Korraldatud jäätmeveoga liitumisest jäeti vabastama kuus kinnistut. Püselani- kud ja suvilaomanikud peavad jäätmete üleandmiseks leidma võimaluse korraldatud jäätme- veoga. Oranžid prügikotid on mõeldud saare külatajale ka- sutamiseks. Jäätmevaldaja va- bastamine korraldatud jäätme- veoga liitumisest on erandlik ja saab põhineda seadusest tule- neval alusel. Perioodiliselt kasu- tatava kinnistu/korteri puhul saab korraldada jäätmevedu:

- ühise jäätmemahuti kasuta- misega: osavallavalitsusele esitatakse avaldus, et jäätme- mahutit kasutatakse kellegagi ühiselt või ühist mahutit ka- sutatakse oma Hiiumaal asu- vate kinnistutega;
- ettemakstud jäätmekotiga: Eesti Keskkonnateenustelt saab osta 150-liitrise koti, mis viiakse ära kokkulepitud graafiku alusel;
- muutes Keskkonnateenuste- ga sõlmitud lepingu väljaveo graafikut vastavalt jäätmete tekkimise perioodile, nt su- veperioodil.

○ Korraldatud jäätmeveoga lii- tumisest vabastati 13 kinnis- tut. Jäätmevaldaja vabasta- mine korraldatud jäätmeveoga liitumisest on erandlik ja seda saab põhineda seadusest tule- neval alusel.

Vallavolikogu veebruarikuu istungilt

Putkaste ja Kogri külas asu- vatele kinnisasjadele kirjali- ku enampakkumise võitja ka- suks hoonestusõiguse seadmi- ne ning kirjaliku enampakku- mise korraldamine

Seemnevilja kinnistu sai too- nane Käina vald riigilt 2013. aastal, suunitlusega müüa see noortele peredele elamute ehi- tuseks. Käina vald koostas sinna detailplaneeringu, jagas krun- did ja rajas mahasõidu, krundi- sisese tee ja tuletõrje veevõtu- koha. Krunte pakuti konkursi- ga, läbi hoonestusõiguse sead- mise ja punktisüsteemiga maa väljaostuhinna vähendami- seks. Nendel tingimustel huvi- lisi ei olnud.

Volikogu otsustas, et Käina osavalla valitsus korraldab kir- jaliku enampakkumise Put- kaste ja Kogri külas asuvate- le kinnisasjadele hoonestusõi- guse seadmiseks, alghinnaga 39 000 eurot. Parimaks tunnis- tatakse majanduslikult sood- saim pakkumus. Enampakku- mise võitja kasuks seatakse 10 aastaks hoonestusõigus Hiiu- maa valla omandis olevatele elamumaa sihtotstarbega kin- nisasjadele: Jõenurga (pindala 13 750 m²), Lillevälja (19 187 m²), Seemnevilja (17 561 m²) ja Tulika (2,33 ha). Hoonestaja kohus- tub muu hulgas püstitama ka- he aasta jooksul planeeringus

ettenähtud alajaama, et oleks tagatud nelja kinnisasja elekt- riliitumise võimalus.

Spordi tänava kinnistule kir- jaliku enampakkumise võitja kasuks hoonestusõiguse sead- mine ning kirjaliku enampak- kumise korraldamine

Volikogu otsustas, et Käi- na osavalla valitsus korraldab Käina Spordi tänava kinnis- tule hoonestusõiguse seadmi- seks 100 000 euro suuruse alg- hinnaga kirjaliku enampakku- mise. Enampakkumise võitja kasuks seatakse Spordi tänava kinnisasja (pindala 11 174 m², transpordimaa 80%, üldkasu- tatav maa 20%) 2248 m² suu- rusele osale 20aastase tähtaja- ga hoonestusõigus. Maa-alale on lubatud kuni 10 m kõrgused ja kuni 1000 m² hoonestusaluse pindalaga tootlustus-, büroo-, kaubandus- ja teenindushoo- ned, tööstushooned ja hoidlad.

Sihtasutuse Tuuletorni asuta- misotsuse vastuvõtmine ja põ- hikirja kinnitamine

Arutati ja saadeti eelnõu voli- kogus teisele lugemisele.

Hiiumaa valla 2022. aasta eelarve (teine lugemine)

Arutati ja saadeti eelnõu vo- likogus kolmandale lugemisele.

Hiiumaa valla noorsootöö valdkonna arengukava 2022–2035 (teine lugemine)

Kinnitati Hiiumaa valla noor-

sootöö valdkonna arengukava 2022–2035.

Hiiumaa valla spordi ja lii- kumisharrastuste valdkonna arengukava 2022–2030 (teine lugemine)

Kinnitati Hiiumaa valla spor- di ja liikumisharrastuste vald- konna arengukava 2022–2030.

Hiiumaa valla kultuurivald- konna arengukava 2022–2030 (teine lugemine)

Kinnitati Hiiumaa valla kul- tuurivaldkonna arengukava 2022–2030.

Hiiumaa valla sotsiaalvald- konna arengukava 2022–2030 (teine lugemine)

Kinnitati Hiiumaa valla sot- siaalvaldkonna arengukava 2022–2030.

Hiiumaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2022–2033 (esi- mene lugemine)

Arutati eelnõud, mille ees- märk on olemasolevate ühis- veevarustuse ja kanalisatsioo- ni süsteemide olukorra kirjelda- mine ja analüüs, veemajandusli- ke probleemide ning nendest tu- lenevate eesmärkide määratle- mine, investeringuprojektide hindamine lühi- ja pikaajalises perspektiivis. Eelnõu saadeti vo- likogus teisele lugemisele.

Kaupluse ja Hansupoe de- tailplaneeringu koostamise algatamine ning keskkonna-

mõju strateegilise hindamise algatamata jätmine

Algatati Jausa küla Kauplu- se ja Hansupoe detailplaneer- ing eesmärgiga liita kinnis- tud, et määrata hoonestusala ja ehitusõigus ühe elamu ja ku- ni kolme abihooone püstitami- seks koos nende juurde kuulu- vate tehnosüsteemidega. Kin- nitati lähteseisukohad. Planeer- itav maa-ala hõlmab Kauplu- se kinnistut (pindala 1206 m², ärimaa) ja Hansupoe kinnis- tut (pindala 4963 m², maatu- lundusmaa). Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine: eelhinnangu koha- selt ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju.

Jundo maaüksuse detailpla- neeringu koostamise algatami- ne ning keskkonnamõju stra- teegilise hindamise algatamata jätmine Kõrgessaare osavallas

Algatati Kalana küla Jundo maaüksuse detailplaneeringu koostamine eesmärgiga muuta Kõrgessaare valla üldplaneerin- gut: ehituskeeluvööndi vähen- damine hoonestusala ja juur- depääsute osas. Kinnitati läh- teseisukohad. Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine: eelhinnangu ko- haselt ei kaasne olulist negatiiv- set keskkonnamõju ja ebasood- sat mõju Natura 2000 võrgusti- ku kaitse-eesmärkidele.

Käina aleviku keskuse detailplaneering

Hiiumaa vallavalitsuse 19. jaanuari 2022 korraldusega nr 37 algatati Käina aleviku keskuse detailplaneering.

Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,6 ha. Planeeringu- ala hõlmab Käina alevikus asuvaid Bussijaam (registriosa nr 977933, katastritunnus 36802:002:0081, pindala 4887 m², sihtotstarve üldkasutatav maa 60%, transpordi- maa 40%), Viire tn 8 (registriosa number 3460350, katastri- tunnus 36801:001:0694, pindala 6093 m², sihtotstarve trans- pordimaa), Hiiu mnt 13 (registriosa nr 1039033, katastritun- nus 36802:002:0340, pindala 1641 m², sihtotstarve ärimaa 86 %, elamumaa 14%), Hiiu mnt 13a (registriosa 976533, ka- tastritunnus 36802:002:0058, pindala 1193 m², sihtotstarve ärimaa), Hiiu mnt 13b (registriosa 1193333, katastritunnus 36802:002:0091, pindala 173 m², sihtotstarve transpordi- maa), Mere alajaam (registriosa nr 298333, katastritunnus 36802:002:1120, pindala 38 m², sihtotstarve tootmismaa) ja osaliselt Viire tänav (registriosa nr 1192533, katastritunnus 36802:002:0099, pindala 2680 m², sihtotstarve transpordi- maa) kinnistuid.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on määrata ehi- tusõigus korterelamute püstitamiseks Viire tn 8 ja Bussija- ma kinnistule (kaks korterelamut), Hiiu mnt 13 ja Hiiu mnt 13a maaüksusele ehitusõiguse määramine, Bussijaama ja Hiiu mnt 13 maaüksuse vahelise piiri muutmine, haljastu- se ja heakorrastuse põhimõtete määramine, teede ning liik- luskorralduse põhimõtete planeerimine, s.h parkimise la- hendamine kortermajade juures, tehnovõrkude ja- rajatiste paigutuse määramine, servituutide ja kitsenduste vajaduse määramine, arhitektuuritingimuste määramine hoonetele.

Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Käina osa- valla valitsus (Käina alevik, Hiiu mnt 28) ja kehtestaja Hiiu- maa vallavalitsus (Kärkla, Keskväljak 5a, tel 463 6082).

Detailplaneeringu algatamise korraldusega saab tutvuda tööpäevadel kell 9–17, reedeti kell 9–14 Käina osavalla va- litsuse majas (Käina alevik, Hiiu mnt 28) ja Hiiumaa valla kodulehel (vald.hiiumaa.ee).

Kärdla osavald annab kasutusse osa Rannapargist

Kärdla osavald kuulutas väl- ja eelläbirääkimistega pakkumise vallavara kasutusse andmiseks. Selleks on 1643 m² suurune osa vallale kuuluvast Rannapargi haljastatud maaüksusest, et pakkuda seal toitlustusteenust ja vaba aja veetmise võimalusi 1. maist 31. augustini 2022.

Objekt antakse kasutusse praeguses seisukorras, v.a eelmise aasta teenusepakkuja valla. Objektile puudub vee- ja kanalisatsiooniühendus, olemas on elektriühendus võimsusega 32 A.

Pakkumisest osa võtta sooviv ettevõtja peab tegema kirjaliku pakkumise, mis sisaldab pakkuja andmeid, sõnadega väljendatud pakkumise hinda (perioodi 1. maist 31. augustini 2022 eest), pakutavate kaupade, teenuste loetelu ning nende pakkumise aega, planeeritavate tegevuste ideekavandit, jäätmekäitluse korraldamist ning esitama kõik nõutavad dokumendid. Objektile ei ole lubatud osutada teenuseid,

mis ei vasta kasutusse andmise otstarbele. Pakkumises osaleda soovijal on võimalik objektiga enne tutvuda, selleks tuleb kokku leppida Kärdla osavalla vanema Liisa Randmaaga: liisa.randmaa@hiiumaa.ee või tel 5302 0835.

Pakkumise alghind on 0 eurot. Parima pakkumuse valiku aluseks on pakkumuse summa 50% kaaluga ning lisatingimuste sisukus/väärtus 50% kaaluga.

Pakkumused esitada 4. märtsiks kell 12 kinnises ümbrikus märgusõnaga „Rannapargi konkurss” Hiiumaa vallavalitsusele (Keskväljak 5a, Kärdla, teine korrus).

Pakkumused avatakse 8. märtsil. Lõplike pakkumuste tähtpäev sätestatakse peale läbirääkimisi ja on kõigile pakkujatele sama.

Lepinguperioodi võib poolte kokkuleppel pikendada kuni kaks aastat.

Vaata täpsemalt valla dokumendiregistrist: <https://tinyurl.com/ms7ne8pr>.

Kõpu majakas. Foto: Ivo Panasyuk

Vallavalitsus otsib Kõpu ja Ristna majakale uut ühist operaatorit

Vallavalitsus soovib leida operaatori Kõpu ja Ristna tuletorni külastuse korraldamiseks. Selleks antakse tasu eest kasutusse vallale kuuluva Kõpu majaka kinnistu koos seal asuvate ehitiste ja rajatistega ning ühiselt tasuta kasutusse vallale valitsemiseks antud Kõpu ja Ristna tuletorn. Lisandub teenuste osutamise ja kasutamise kohustus.

Operaator peab ajavahemikul 28. märtsist 2022 kuni 23. märtsini 2025 Kõpus ja Ristnas korraldama külastust võrdsetel alustel ning selle teenuse osutamiseks loovutab vald 15% Kõpu ja Ristna tuletorni summeeritud piletitulust. Lisaks pakub vald kuni 10% piletitulu pakkuja ideekavandi ning tegelike kulutuste alusel külastusega seotud infrastruktuuri arendamiseks.

Eelläbirääkimistega pakkumisel osalemiseks peab ettevõtja esitama pakkumuse hiljemalt 14. märtsiks 2022 kell 12 kinnises ümbrikus, märgusõnaga „Hiiumaa tuletornide konkurss” Hiiumaa vallavalitsusele (Keskväljak 5a, Kärdla, teine korrus).

Pakkumuses peavad sisalduma pakkuja andmed,

sõnadega väljendatud pakkumuse summa (perioodi 28.03.2022 – 23.03.2025 eest), pakutavate kaupade ning teenuste loetelu ja kirjeldus, sh lahtiolekuajad, kavandatava tegevuse, sh ürituste ideekavand, jäätmemahutite loetelu ja nende tühjendamise korraldamine, ülevaade oma varasemast kogemusest sarnase teenuse osutamisel, nõusolek objekti kasutusele võtmiseks eelläbirääkimistega pakkumisel kehtestatud tingimustel, pakkumuse esitaja allkiri ja vajaduse korral esindaja volitusi tõendav dokument.

Pakkumise alghind Kõpu majaka kinnistu kasutuse eest on null eurot kalendrikuus.

Hiiumaa vallale valitsemiseks antud Kõpu ja Ristna tu-

letorni kasutuse eest rahalist pakkumust ei esitata.

Parima pakkumuse valiku aluseks on pakkumuse summa 35% kaaluga, ideekavandi sisukus/väärtus 50% kaaluga ja pakkuja kogemus sarnase teenuse pakkumisel turismi- ja puhkemajanduse valdkonnas 15% kaaluga.

Nõuetekohase pakkumuse esitanud ja tingimustele vastavad pakkujad kutsutakse pakkumise üle peetavatele läbirääkimistele. Nõuetele mittevastava pakkumuse esitanud või tingimustele mittevastavat pakkujat läbirääkimistele ei kutsuta ja edasises pakkumismenetluses ta ei osale. Lõplike pakkumuste esitamise tähtpäev sätestatakse peale läbirääkimisi ja on kõigile pakkujatele sama.

Parim pakkuja tunnustatakse pakkumise võitjaks ning eelläbirääkimiste tulemused kinnitatakse Hiiumaa vallavalitsuse korraldusega.

Lisainfo Kõrgessaare osavalla vanemalt Niels Rattistelt: tel 5884 4348 ja niels.rattiste@hiiumaa.ee.

Volikogu arutas sihtasutuse Tuuletorn loomist

Hiiumaa vallavolikogu arutas veebruari istungil sihtasutuse Tuuletorn loomist.

Vallavalitsus saatis volikokku elnõu reorganiseerida praegu valla hallatava asutuse tööta elamuskeskuse Tuuletorn tegevus. Juhtimise efektiivsemaks muutmiseks, sünergia tekitamiseks ja personali optimaalsemaks kasutamiseks kaalub volikogu, kas asutada sihtasutus.

Sihtasutuse Tuuletorn tegevuse eesmärk oleks elamus- ja

vaba aja keskuse haldamine ning arendamine, et suurendada Hiiumaa turismipotentiaali ning pakkuda Hiiumaa elanikele ja külalistele mitmekülgseid sportimisvõimalusi.

Tuuletorni tegutsemisvormi muutmist on arutatud alates sügisest 2021. Sihtasutuse asutamist on pooldanud Käina osavallakogu ja Tuuletorni nõukogu.

Tutvu elnõuga Hiiumaa valla dokumendiregistris <https://tinyurl.com/5n83u466>.

Volikogu võttis vastu uute perearstide toetamise korra

Volikogu võttis jaanuari istungil 19 poolthäälega vastu uute perearstide toetamise korra.

25 000 euro suurust ühekorset toetust võib taotleda vallas tegutsemist alustav perearst või perearsti teenust pakuv juriidiline isik, kes võtab tööle vallas tegutsemist alustava nimistuga perearsti tingimusel, et taotleja ei ole viimase viie aasta jooksul Hiiumaal perearstina töötanud.

Ühe kalendriaasta jooksul

antakse toetust ühele taotlejale. Kui taotlusi esitatakse rohkem, tehakse otsus toetuse eraldamise või mitte eraldamise kohta vastavalt eelarveliste vahendite olemasolule.

Hiiumaa perearstide keskmine vanus on Eesti maakonnadest üks kõrgemaid. Uus kord soodustab saarel tegevust alustavate perearstide tööd ning aitab tagada Hiiumaa valla elanikele perearstiteenuse kättesaadavuse ja kvaliteedi.

Ebaõnnestunud pinnatud teelõigud parandatakse kevadel

Möödunud aasta augustis ebaõnnestus pindamine mitmel maanteelõigul. Lõikudel on lahtist killustikku, mis võib kahjustada sõidukeid. Liikluskahjude puhul tuleb toimida vastavalt oma kindlustuspakkuja juhiste.

Tegemist on riigiteedega ja järelvalvet teostab transpordiamet.

Vallavalitsus on sel teemal transpordiametiga pi-

devalt suhelnud. Tee parandamine on planeeritud selle aasta kevadesse. Praegu pühitakse lõigult lahtist killustikku vastavalt ilmale.

Hooldaja paigaldas tee lõikudele ka kiiruspiirangu 70 kilomeetrit tunnis. Järgi piirkiirust! Palume liiklejail järgida liikluspiiranguid ja võtta tõsiselt hoiatusi ning arvestada kaasliiklejatega.

Heitlikud ilmad lõhuvad

teid kõikjal. Riigiteedel kehtestatud piirangutes annab ülevaate portaali tarktee.ee, kus täna hommikuse seisuga on näha massipiirang kahel riigiteel: Käina-Hüti ja Lauka-Hüti-Puski.

Nagu varasematel aastatel, plaanib vallavalitsus kohalikud teed raskeveokitele ajutiselt kevadel, teede kandevõime vähenemisel, sulgeda.

Käina osavalla noore pere elamumaadele otsitakse arendajat

Volikogu otsustas veebruari istungil Putkaste ja Kogri külas asuvate kinnisasjade kirjaliku enampakkumise korraldamise ning võitja kasuks hoonestusõiguse seadmise. Enampakkumise korraldab osavald sel kevadel.

Käina osavalla vanema Omar Jõpiselja sõnul on need suured ja ilusad krundid, mis jäävad Käina koolist ja lasteaiast kahe kilomeetri kaugusele. „Arendajal on võimalus krundid lihtsate vahenditega heakorrastada, soovi korral rajada ühiseid kommunikatsioone, sealhulgas teha koostööd naaber-maaomanikega, müüa maid paindlikult ja vastavat reklaami tehes,” ütles Jõpiselg.

Seemnevilja kinnistu sai toonane Käina vald riigilt 2013. aastal suunitlusega müüa see noortele peredele elamute ehituseks. Käina vald koostas sinna detailplaneeringu, jagas krundid ja rajas mahasõidu, krundisise tee ja tuletõrje veevõtukoha. Krunte pakuti konkursiga, läbi hoonestusõiguse seadmise ja punktistustemiga maa väljaostuhinna vähendamiseks. Neil tingimustel huvilisi ei olnud. Küll on palju huvilisi käinud konkursiväliselt küsimas nende kruntide kohta. Paraku oleks vallal tulnud juba esimese krundi müügiks ehitada välja kõigile vajalik alajaam.

Volikogu otsustas, et Käina osavalla valitsus korraldab kirjaliku enampakkumise Putkaste ja Kogri külas asuvatele kinnisasjadele hoonestusõiguse seadmiseks, alghinnaga 39 000 eurot. Parimaks tunnustatakse majanduslikult soodsaim pakumuse. Enampakkumise võitja kasuks seatakse 10 aastaks hoonestusõigus Hiiumaa valla omandis olevatele elamumaa sihtotstarbega kinnisasjadele: Jõenurga (pindala 13 750 m²), Lillevälja (19 187 m²), Seemnevilja (17 561 m²) ning Tulika (2,33 ha). Investeermiskohustuse täitmisel antakse arendajale üle ka maade omand.

Arendajalt oodatakse põhilise kohustusena kahe aasta jooksul planeeringus ettenähtud alajaama rajamist või liitumiste tellimist võrguettevõttelt – selliselt, et oleks tagatud nelja kinnisasja elektriliitumise võimalus.

Emmaste osavald uuendab bussiootepaviljone

Emmaste osavald uuendas aasta lõpus bussiootepaviljone. Paika said Tilga, Emmaste ja Tohvri uued paviljonid.

Sel aastal on plaanis välja vahetada Harju, Jausa ja Pärdi bussiootepaviljonid.

Uuskasutuskeskuse kaubik alustab tänavusi kogumisringe

Uuskasutuskeskuse kaubik tuleb reedel, 4. märtsil taas mandrilt külla, et anda hiidlastele võimalus heas korras asjad uuesti ringlusesse saata. Korralikku asja on kahju ära visata ning tegelikult ei tohikski kasutuskõlblikku eset prügisse viia, kui sellest võib veel kellelgi kasu olla. Nõnda toimides hoiame üheskoos meid ümbritsevat keskkonda ja vähendame prügi teket.

Uuskasutuskeskuse kaubik teeb regulaarseid kogumisringe Hiiumaal juba kolmandat aastat, peatudes igal käigul pisut erinevates kohtades. „Alanud aasta esimene kogumisring viib meid Käinasse, Kärdlasse ja Paladele. Peatuskohad on igal korral erinevad, et jõuda aasta jooksul võimalikult paljude hiid-

INFO

- Uuskasutuskaubik peatub 4. märtsil: kl 12–13 Käinas Rannu publi parklas; kl 13–14.30 Kärdlas Selveri juures; kl 15.30–16 Palade lasteaias juures.

lasteni. Viimastel aastatel oleme käinud Hiiumaal keskeltläbi kord kvartalis, kuid mulle jõudsimel üle Väinamere koguni kuuel korral, viimati detsembris,” rääkis Uuskasutuskeskuse turundus- ja kommunikatsioonijuht Esme Kassak.

Hiidlased on võimaluse asjad uuele ringile anda alati väga hästi vastu võtnud ning paljud saare uuskasutajad on kaubiku tandemile juba nägupidi tuttavad. Vastuvõtt on logistik Külli sõnul alati sõbralik ja soe. Tänu sõbralikule vastuvõtule ja lisaks suurepärasele koostööle Hiiumaa vallaga tunne- me end alati oodatuna.

Uuele ringile sobib kõik puhas ja terve

Mida aga uuele ringile anda? Kohalikel on see juba hästi selge, kuid kordamine tuleb alati kasuks. Uuskasutamine tähendab, et enda jaoks liigset asja saab keegi teine kohe edasi kasutada selle algsel eesmärgil, ilma et peaks hakama seda ringi või korda tegema. Uuskasutada saab asju, mis on kellelegi väikseks/suureks või niisama kasutuse- ta seisma jäänud, kuid on ikka heas korras, puhas ja terve. Uuesti kasutamise mõttes ei loe moevoolud, vaid moes on-

gi just see, mis on kvaliteetne ja korralik. Uuele ringile saab anda ka hooajaväliseid asju. Kui praegu tundub, et kelgutamisega on selleks aastaks ühel pool ja järgmisel aastal seda kelku tarvis ei lähe, siis võib kelgu ära anda ja saab koju ruumi juurde juba kevadsu- viste spordivahendite jaoks.

Uuskasutuskeskusele saab annetada kõiksuguseid asju alates riietest ja lõpetades ho- bitarvetega. Siiski on erandeid. Keskus ei võta vastu turvalisuse kaalutlusel vastu laste turvatoole ja -hülle, samuti ei ole võimalik uut kasutatutust pak- kuda kineskoopiteleritele. Kogumisringidel palub Uuskasu- tuskeskus mitte tuua mööb- lit ega suures koguses raama-

tuid, sest siis saab sõiduk ruttu täis ja kõigil teistel jäävad as- jad üle andmata. Lisaks palub kaubikuteim mitte tuua toatai- mi, sest pikal sõidul võivad tai- med viga saada.

Uuskasutuskeskus sortee- rib kõik kogutud asjad ning saadab korralikud asjad uues- ti ringlusesse oma kauplustes ja koostööpartnerite kaudu abi- vajajatele annetades. MTÜ Uuskasutuskeskus toetab suurperesid, naiste kriisiko- dusid, kodutuid, loomade var- jupaiku jt. Asjade müüki pa- nekuga katab keskus poodide ülalpidamiskulud.

Uuskasutuskeskusele on 16 kauplust üle Eesti, lisaks e-pood aadressil pood.uus- kasutus.ee.

Karin Lindroos. Foto: erakogu

Keskkonnaspetsialistina alustab Karin Lindroos

1. märtsist alustab Hiiumaa valla keskkonnaspetsialistina tööd Karin Lindroos, kes asen- dab lapsehoolduspuhkuse ajal Kadri Randmaad.

Aastatel 2003–2017 töötas Ka- rin Lindroos Tallinna tehnika- ülikoolis lektori ja dotsendi- na ning on kõrgkoolides õpe- tamisega seotud tänini. Karin on juhtinud Tallinna linnaame- tis keskkonnamõju hindamist (KHK), neist märkimisväärsim on Tartu mnt 1 (endise kunsti- ülikooli hoone) detailplaneerin- gu KSH lõpuleviimine.

Mitmekülgse inimesena on tal ka kogemusi ettevõtluses. „Et mitte kaotada sidet muu elu-

ga,” arvab ta ise vajaduse koh- ta tegeleda vahetevahel hoopis teistlaadsete asjadega.

Karin osales üle 20 aasta ta- gasi Kõpu rahvusparki projek- tis. Ta peab oluliseks Hiiumaa looduse, kultuurilise omapä- ra jms väärtuste säilitamist. Seepärast on Karini suur hobi Hiiumaa pärandkultuuri ko- gumine ja hoidmine ning blo- gi pidamine.

Keskkonnaametniku töös peab ta tähtsaks tasakaalu inimese ja looduse vahel ning Hiiumaa harmoonilist arengut.

Karin on Hiiumaa juurtega ja teda väga motiveerib võima- lus kodukohta tagasi pöörduda.

Ära viska olmejätmeid pakendikonteinerisse!

31. jaanuari pärastlõunal ava- nes Kõrgessaare Kõpu paken- dipunktis kollase konteine- ri luuki kergitades pildil olev vaatepilt. Konteinerisse, mis on mõeldud plast- ja metall- pakendile ning joogikartongile, oli visatud suures koguses ehitusjätmeid.

Selle konteineri jätab jäätme- vedaja tühjendamata, sest pa- kendiorganisatsiooni kohustus on ära viia vaid pakendijäät- med. Vallavalitsusel tuleb kat- ta konteineri tühjendamise ku- lud segaolmejätmete hinnaga. Seekord läheb see Kõrgessaare osavallale maksma 62,41 eurot.

Kõrgessaare osavallas näe- vad haldustöötajad iga nädal palju vaeva, et pakendipunkti- de konteinerid saaksid tühjen- datud kui pakendikonteinerid. Sellist järeksortimist ei peaks olema vaja teha, jäätmed tuleb juba tekkekohal ehk kodus lii- giti koguda!

Kui pakendikonteinerisse toob jäätmeid kümme inimest, aga nendest kaks või isegi ainult üks paneb konteinerisse so- bimatuid jäätmeid, nullib see ära teiste inimese töö, kes töid

konteinerisse puhas pakendit. Lõpptulemus on see, et selline konteineri sisu jõuabki põletus- se või prügilasse.

Vallavalitsus palub suhtu- da lugupidavalt meid ümbrit- sevasse keskkonda. Olgem tä- nulikud võimaluse eest käituda keskkonda säästvalt ning hin- nakem, et saame jäätmeid liigi- ti ära anda. Meil kõigil peab ole- ma oma elukohas sõlmitud se- gaolmejätmete jäätmeveole- ping. Sinna konteinerisse pa- neme kõik need jäätmed, mi- da ei ole võimalik kusagil lii- giti üle anda. Ehitusjätmeid saab tasu eest ära anda Hiiumaa jäätmejaama.

Tänan, et kogud jäätmeid liigiti!

Küsimustiku „Jäätmete liigiti kogumine Hiiumaal” kokkuvõte

Hiiumaa vallavalitsus viis heelmise aasta lõpus läbi küsitluse veebis ja pabe- ril (päevakeskustes, osaval- lamajades), mille eesmärk oli välja selgitada, kui rahul on hiidlased jäätmekorraldusega. Küsitlus oli anonüümne ning selle tulemusi võetakse arvesse jäätmealase tegevuse planeerimisel Hiiumaal.

Küsimustikule vastas 321 inimest, kellest 75% olid nai- sed ja 25% mehed. Vastanud jagunesid vanuseliselt: kuni 20 aastat (1%), 21–40 aastat (20%), 40–60 aastat (44%) ning üle 60 aasta (36%). Vastanuist ena- mik elab eramajas (76%), 53% elab hajaasustusega maapiir- konnas ja 46% tiheasustusega piirkonnas.

Küsitlusest tuli välja, et

vastajad koguvad enamas- ti jäätmeid liigiti, vaid 11 ini- mest vastas, et viskab kõik jäätmed olmeprügi hulka (vt joonist).

Küsimusele, kas tuntakse puudust mingit liiki jäätmete üleandmise võimalustest, vas- tas 33% jaatavalt ning 67% ei- tavalt. Need, kes vastasid jaa- tavalt, tundsid puudust ena- masti jäätmeliikidest, mis te- gelikult on vallas korraldatud. Siit võib järeldada, et eri jät- meliikide ära andmise võima- luste kohta tuleb avalikkusele veel teavitustööd teha.

70% vastanutest on korral- datud jäätmeveo teenusega Hiiumaal pigem rahul (55%) või väga rahul (15%). 21% vas- tanutest pigem ei ole rahul ning 7% ei ole üldse teenuse-

KOKKUVÕTE

- Jäätmete liigiti kogumise üleandmise võimaluste teema vajab veel rohkem teavitamist. Küsitlusest tuleb välja, et sageli ei olda kursis juba loodud jäätmete äraandmise võimalustega Hiiumaal.
- Lisaks teavituse suurendamisele tuleb tõhustada biojät- mete liigiti kogumise järelevalvet.
- Küsimustikus esile tulnud probleemid jäätmete üleand- misega räägitakse läbi ka jäätmeveoteenuse pakkujaga, et neid teenuse osutamisel arvesse võtta.

ga rahul. Kõige rohkem tek- tas rahulolematust jäätmeveo- graafikust mitte kinnipidami- ne vedaja poolt või painduma- tus jäätmeveo sageduses ning autojuhtide vahetusest tule- nev segadus (probleeme oli konteinerite leidmisega).

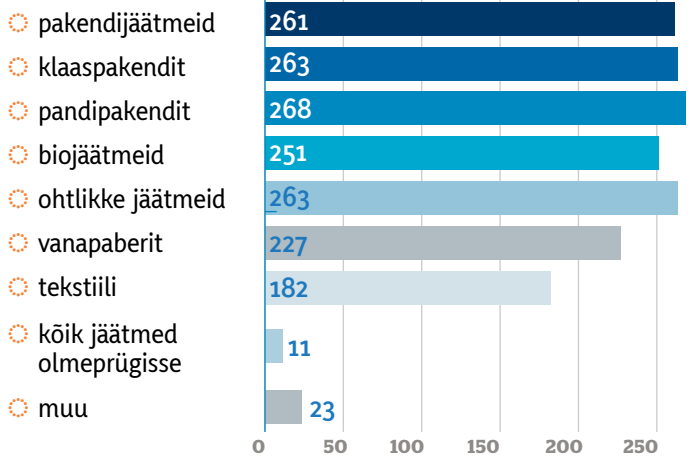
Eraldi oli fookuses biojät- mete liigiti kogumise teema, mis on Hiiumaal juba kor- raldatud, ja vajaduse korral ka selle tekkekohast äravii- mine. Biojätmed tuleb tek- kekohal jäätmevedajale üle anda, kui kinnistul puudub kompostimisvõimalus. Hiiumaal on eramajades kompos- timine levinud ning seda kin- nitas ka küsitlus. Kortermaja- dele tähendab biojätmete lii- giti kogumine enamasti eral- di konteinerit, kuna kompos- timisvõimalus puudub, aga ka eramajades peaks kõögi- ja sööklajajätmed jäätmeve- dajale üle andma, kui puu-

dub võimalus või soov need kompostida.

Küsimustiku vastustest sel- gus, et enamik vastanuist (46%) kompostib kõögijätmed lah- tises kastis/aunas. 26% vasta- nuist kompostib kõögijätmed kinnises kompostris. 10% vas- tanuist annab kõögijätmed jäätmekäitlejale konteineriga üle ning 10% vastanuist viskab biojätmed olmeprügi hulka. Kõögi- ja sööklajajätmeid muu prügi hulka panna ei tohi, need tuleb eraldi koguda.

Aia- ja haljastusjätmete äraandmise võimalusi Hiiumaal vallas hindas 76% vas- tanuist piisavaks. 12% ei ole sellega rahul ja arvas, et puu- lehtede ära andmisega on igal aastal probleem, ning 12% ei teadnud, mis võimalused puu- lehtede üleandmiseks on või nimetasid võimalusi, kuidas nad puulehti käitlevad (kom- postivad, põletavad jms).

MILLISEID JÄÄTMEID KOGUTE LIIGITI?

TULETAME MEELDE

Tuletame meelde, mis on pakend ja mida sobib panna paken- dikonteinerisse.

- Pakend on toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks või esitlemi- seks.
- Pakendikonteinerisse tohib panna pakendid, mis on tootest tühjad. Jogurtitops tuleks jogurtist puhtaks kraapida, hapu- koorepakk tuleb tühjaks pigistada jne.
- Pakendikonteinerisse tohib panna pakendijätmeid koos läbi- paistva kotiga või lihtsalt valage kott konteinerisse tühjaks. Musta värvi kotid valage konteinerisse tühjaks ja tühi kott visake samuti pakendikonteinerisse.

Hiiumaa valla spordi ja liikumisharrastuste arengukava

MARTINA MARTINSON
Tervisedenduse spetsialist

17. veebruaril toimunud volikogu istungil võeti vastu Hiiumaa valla spordi ja liikumisharrastuste arengukava perioodiks 2022–2030, mis käsitleb Hiiumaa valla spordi ja liikumisharrastuste seis, tulevikueesmärgid ja tegevust eesmärkide saavutamiseks.

Spordi ja liikumisharrastuste valdkonna arengukava koostamine tuli vajadusest täpsustada Hiiumaa valla arengukavas 2035+ seatud spordivaldkonna eesmärgid ja tegevust, et tagada valdkonna sihipärane ja läbimõeldud areng lahtuvalt olukorrast, vajadustest ja valla rahalistest võimalustest.

Arengukava eesmärk on kirjeldada Hiiumaa spordi ja liikumisharrastuste põhisuunad aastani 2030.

- Kuus suurt eesmärki aastaks 2030:**
- Sporditegevuse juhtimine ning korraldamine toimub ühtselt ja professionaalselt.
 - Sportimisvõimalused Hiiumaa piirkondades on nüüdisaegsed ja mitmekesised ning pakuvad osalemisvõimalusi nii kohalikele kui ka külalistele.
 - Hiiumaa lapsed ja noored tahavad sportida, lapsevanemad ja kogukond toetavad sportimist ning spordikooli treenerite ja tugivõrgustiku kaasabil saab Hiiumaa noor professionaalse ettevalmistuse.
 - Hiiumaa koolisport on professionaalselt juhitud ning aktiivne Eesti koolisport liidu liige.

- Spordiklubide tegevus on elujõuline ning liikumisharrastused arenevad stabiilselt.
 - Hiiumaa elanikud ja külalised hindavad Hiiumaal toimuvaid liikumis- ja spordiüritusi kõrgelt.
- Eesmärkide täitmiseks on ette nähtud tegevused arengukava tegevuskavas.
- Arengukava võimaldab vaadata pikemas perspektiivis tulevikku ja on osalistele igapäevatoos abiks, et järgida kokkulepitut pikaajalisi eesmärgid.

Suur tänu kõigile, kes arengukava koostamisse panustasid. Samuti vallakodanikele, kes osalesid kevadel 2021 ideekorjel (36 inimest) või esitasid eelnõule kirjalikke ettepanekuid suvel 2021. Suur tänu kultuuri- ja turismikomisjonile ning kõikidele osavallakogudele ettepanekute, kaasa mõtlemise ja mõnusat arutelude eest.

Arengukava koostamiseks moodustati komisjon koosseisus Martina Martinson (esimees), Liis Rimmelg, Elo Saue, Martin Lauri, Anne-Mall Reinu, Anton Kaljula. Komisjoni liikmed moodustasid töörühmad valdkondade käsitlemiseks. Töörühmadesse kuulusid: Aivo Pere, Alari Rimmelg, Andrus Tammitu, Anne-Mall Reinu, Anton Kaljula, Argo Nurs, Artur Valk, Elo Saue, Hannes Maasel, Kaia Pötter, Klaire Leigri, Maarika Kiislar, Mario Degtjov, Martin Lauri, Martina Martinson, Mati Kiiver, Meren Tamm, Risto Merimaa, Siret Tara, Tanel Esta, Tanel Malk, Tõnis Saarnak, Ülle Paasoja.

Arengukavaga saab tutvuda Hiiumaa valla kodulehel <https://vald.hiiumaa.ee/valdkondlikud-arengukavad>.

Emmaste osavalla vanem Tiit Reha tänas ASI M ja P Nurst juhte. Foto: Liina Siniveer

Emmaste osavald õnnitles juubelit tähistanud ettevõtteid

Emmaste osavalla vanem Tiit Reha ja enne Tiitu osavallavanema ülesandeid täitnud Pilvi Post tänasid ja tunnustasid osavalla tänu-

kirjaga ASI Dale LD ja ASI M ja P Nurst juhte. Mõlemad ettevõtted tähistasid detsembris 30. tegevusaastat. Dales võõrustas külalisi ja

tegi tehases tuuri ettevõtte juht Anita Kaerma. Nurstes võtsid tänu vastu ettevõtte juht Agur Nurs ning aktsiaseltsi tegevusele aluse pan-

nud Mati ja Moonika Nurs. Osavalla tänukirja sai reedel ka Tiiu Ala – pikaajase ja südamega tehtud tööst Nurste kaupluses.

INIMESE PÕHILIIGUTUSOSKUSED		
	# hiiumaaliigub	#hiiumaaspordikool
Kontrollküsimused	Kas mina suudan ...	Kas minu laps suudab ...
jalutada järjest 30 minutit?		
kõndida järjest 10 minutit?		
joosta rahulikult 5 min järjest?		
joosta kiiresti 50 m?		
visata palli vastuseina ja püüda seda kinni?		
visata käbi/kivi/palli ühe käega?		
istuda põrandal sirge seljaga, sirged jalad ees?		
hüppelda kahel jalal?		
hüppelda ühel jalal?		
rullida end põrandal?		
keeralda ümber enda?		
Kui juba ühele küsimusele on vastus „ei”, tule vaatame koos, mida saab ette võtta!		

Koolivõrgu analüüs pakub kolm stsenaariumit

Hiiumaa vallavalitsus tellis OÜ-lt Cumulus Consulting Hiiumaa koolivõrgu analüüsi ja see on nüüd valmis kõigile tutvumiseks. Tulemuste põhjal saab kogukond arutada ja volikogu teha otsuseid Hiiumaa koolide tuleviku kohta. Avalik tutvustuskoo-olek oli 27. jaanuaril piirkondades üle Hiiumaa.

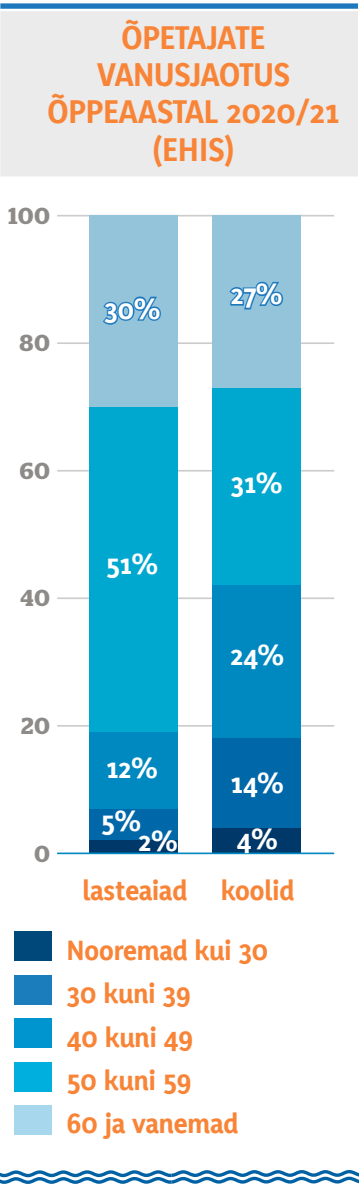
Cumulus uuris Hiiumaa valla kooli ja lasteaedu: analüüsis nende täitumust, ruumikasutust ja tulevikuperspektiive. Samuti analüüsis rahvastikumuutuste mõju Hiiumaa koolidele ja lasteaedadele ning pakub lahendusi võimalikeks ümberkorraldusteks.

Analüüsis on vallale soovitus, mida teha, kui õpilaste arv väheneb ning kvalifitseeritud õpetajaid ja tugispetsialiste ei jätku. Millise hetkeni on mõistlik kooli või lasteaeda pidada ja milal enam mitte, et tagada konkurentsivõime ja kvaliteet.

Konsultandid kirjutavad, et alushariduse osutamist on mõistlik ja vajalik jätkata kõigis praegustes piirkondades. Üldhariduse vaates on põhjendatud vähemalt kahe esimese kooliastme jätkamine praegustes asukohtades.

Analüüsi järgi on kolm põhimõtetist võimalust Hiiumaa valla põhihariduse korralduseks:

- Radikaalse reformi puhul jääksid Kärkla ja Käina põhikool, ülejäänud koolid suletakse. Samas tõstavad analüüsi koostajad

esile, et vähemalt lähima kümneni vaates pole tegu realistliku arengusuunaga.

- Kolmanda kooliastme reformi puhul jätkaks Kärkla ja Käina 9klassiliste põhikoolina. Lauka, Kõrgessaare ja Emmaste kool reorganiseeritakse 6klassiliseks kooliks, st lasteaed-algkooli mudel.
- Olemasoleva korraldamisel on võimalik kaaluda erinevaid muudatusettepanekuid, mille eesmärk on viia vastavusse piirkondlik pakkumine ja nõudlus ning tagada efektiivsem majandamine, jättes hariduse kvaliteedi vähemalt samale tasemele.

Korraldamise võimalikud muudatusprojektid:

- Haridusasutuste juhtimise ühendamine – lasteaedade ja koolide viimine piirkondades ühisele juhtimisele: Lauka põhikool ja Kõrgessaare lasteaed, Emmaste kool ja lasteaed, Käina kool ja lasteaed.
- Toitlustuste konsolideerimine – lasteaedade ja koolide kööki-de ühendamine piirkondades.
- Lauka põhikooli ja Kõrgessaare lasteaia ühendamine ja/või Lauka põhikooli reorganiseerimine 6klassiliseks kooliks. Muudatusprojektiga viidaks kool ja lasteaed kokku Lauka põhikooli ruumidesse, et vähendada majandamise püsikulusid ning kasutada ruume otstarbekamalt. Muudatuse peamiseks põhju-

seks on kiiresti vähenenud õpilaste arv Lauka põhikoolis ning piisav ruumivaru koolihoones.

Konsultantide hinnangul on lähiaastate perspektiivis suurim muudatus Kõrgessaare piirkonna haridusasutuste reorganiseerimine: Lauka põhikooli ja Kõrgessaare lasteaia ühendamine üheks asutuseks ning kolimine kokku ühistesse ruumidesse. Õpilaste arv ning piirkonna laste ja lastevanemate eelistused näitavad, et üle poole Kõrgessaare piirkonna põhikoolilastest eelistavad liikuda Kärdlasse. Sellest tulenevalt on mõistlik kaaluda ka kooli reorganiseerimist 6klassiliseks.

Lisaks võiks ühisele juhtimisele üleminekut kaaluda ka Emmastes ja Käinas.

Kuigi toitlustuse konsolideerimine piirkondades pole kogukonna vaates oodatud, tasub seda siiski kaaluda. Vabanev ressurss on konsultantide hinnangul oluline suunata eelkõige tugispetsialistide juurde värbamiseks.

Lisaks tuleks konsultantide hinnangul investeringute kavas näha ette Kärkla lasteaia uue hoone rajamise kõrval ka uue, nüüdisaegse lasteaia ehitamine Käinasse.

Järjepidevalt tuleb tegeleda ka uute õpetajate värbamisega.

Kolme kuni viie aasta vaates tasuks tõsisemalt kaaluda kolmanda kooliastme reformi Emmastes ja Paladel.

Teaduskool on mõeldud I ja II kooliastme lastele. Foto: Annely Veevo

Tegevust alustas laste teaduskool

ANNELY VEEVO

11. veebruaril sai Kärdlas esimest korda kokku laste teaduskool, kus lapsed õppisid meeskonnatööd, initsiatiivikut ja insenerlikku mõtlemist, ehitades Gravitaxi radu. Teaduskool on mõeldud põhikooli I ja II astme lastele, kes on huvitatud robotikast, loodustegevusest, finantsoskusest jms. Koos käiakse reedeti, üks-kaks korda kuus ja selle eesmärk on pakkuda lastele tegevust, mille kaudu nad arendavad oskusi ja saavad teadmisi, et elus paremini toime tulla. Teaduskooli alguslugu ulatub 2020. aasta sügisesse, kui oli esimene mõte saada lastega kokku ja rääkida elutähtsatest asjadest. Tol korral tuli vahele koroonateine laine, mis just algas. Järgmine katse oli 2021. aasta alguses, mis samuti ebaõnnestus. Vahepealne aeg on olnud n-õ küpsemisaeg, kus ideed on muutunud mitmekesisemaks.

Tore on olnud see, et need lapsed, kes tol ajal huvi tundsid, on seda huvi praeguseni hoidnud. Teaduskooli uksed on avatud. Kes soovib oma lapsega osaleda, palume võtta ühendust lasteteaduskool@gmail.com või allkirjutanuga telefonil 527 5995.

Teaduskooli tegevust viiakse läbi koostöös Hiiumaa arenduskeskusega, rahastatakse seda Euroopa regionaalarengu fond, Hiiumaa PATEE programmi 2020–2023 kaudu.

Kogukondliku turvalisuse maakondlik toetusvoor on avatud

Programmi „Turvalisemad kogukonnad” maakondliku toetusvooru eesmärk on suurendada kogukondlikku algatust turvalise elukeskkonna kujundamises, lähtudes siseturvalisuse valdkonna arengukavadest ja strateegiatest. **Toetatakse tegevust:**

- millega panustatakse kogukonnaliikmete turvalisuse ja ohutusalaste teadmiste ja oskuste kasvu veel teha;
- vähendatakse riskikäitumist;
- arendatakse kogukonnaliikmete osalusel põhinevaid turvalisust ja ohutust tagavaid tegevusi ja teenuste pakkumist.

Taotlejaks võivad olla:

- Eesti Vabariigis registreeritud mittetulundusühingud ja sihtasutused, kelle liige või asutaja ei ole riik või kohalik omavalitsus;
- vabatahtlikku päästekomandot pidavad kohalikud omavalitsused; vabatahtlikku päästekomandot pidavad kohalikud omavalitsused saavad olla taotleja üksnes vabatahtliku päästekomandoga seotud taotluste puhul.

Taotleja peab projektis nimetatud eesmärgi täitmi-

seks kaasama partnerina kogukonda, teisi ühendusi või asutusi ning näitama kogukondlikku turvalisust häiriva probleemi olemasolu pakilisust ja kogukonna vajadust ning tahet see probleem ühiselt lahendada. Partneri roll tuleb kirjeldada taotluses ja sellele tuleb lisada partneri kinnituskiri.

Ühe projekti toetuse piirsumma on 3500 eurot. Projektivooru maht on 11 000 eurot. Raha eraldas siseministerium 2021. aastal.

Taotlusvoor avati 1. veebruaril 2022 ja taotluste esitamise tähtpäev on 7. märts 2022 kell 16.30.

Toetusvooru abikõlblikkuse periood on kuni 1. novembrini 2022.

Taotluse saab esitada elektrooniliselt digiallkirjastatuna e-posti aadressile valitus@hiiumaa.ee, märgusõna „TUR21 toetusvoor”.

Toetusvooru rahastab siseministerium. Kogukondliku turvalisuse maakondlikku toetusvooru korraldab Hiiumaa vallavalitsus.

Lisainfo: Kaja Sõrmus, e-post kaja.sormus@hiiumaa.ee, telefon 5345 9558.

Jääl liikudes arvesta ohtudega

HELLE-TRIIN NISUMAA

Piirkonnapolitseinik

Praegu on veekogudel jää, mis ahvatleb paljusid. Jääl liiguvad kalamehed, talispordi harrastajad ning matkajad. Et jääl oleks ohutu liikuda, tuleb meelde mõningad tõed.

Kui on plaan minna jääle, siis kindlasti tuleks enne veenduda, et see kannab – 10 cm paksune jää kannab inimest juba piisavalt hästi. Jää on nõrgem kõrkjate ümbruses, madalikul, allikate juures (kui lund ei ole, on allikakohad näha tumedate laikudena), suudmekohtades, koolmekohtades ja laevateede lähedal. Voolava veega veekogul on jää alati nõrgem.

Inimest kannab n-õ terve jää, pragudega jää kandevoime on kuni 40% väiksem.

Kui jää on piisavalt tugev ja peale mineku plaan kindel, siis kindlasti tuleks enne minekut lähedastele teada anda, kui kauaks jääle minnakse. Kaasa tuleks võtta jäänaasklid ja vile.

Kui alkohol põhjustab probleeme

Alates 7. veebruarist tegutseb Hiiumaal Anonüümsete Alkohoolikute (AA) rühm. Rühm koguneb pühapäeviti kell 13 Kärklas Pikk 26. Lisa info telefonil 5628 9454.

Anonüümsed Alkohoolikud on sõpruskond, mis ühendab mehi ja naisi, kes jagavad omavahel kogemusi, jõudu ja lootust, et oma ühisest probleemist jagu saada ja aidata ka teistel, kes seda vajavad, alkoholismist terveneda. Liikmeks olemise ainus tingimus on soov joo-

Naasklid riputatakse kaela, kõige pealmise riietuse peale, et vajaduse korral need kohe kiiresti kätte saaks. Kindlasti peab kaasas olema laetud mobiiltelefon veekindlas kotis. Seljas võiks olla mitmekihiline, võimaluse korral erksavärviline riietus ja jalas kerged matkasaapad. Kotis võiksid olla ka kuivad vahetusriided, mis peaks olema veekindlalt pakitud. Kindlasti on soovitatav jääle minna koos sõbraga, nii on abikäsi alati olemas.

Jääl liikudes peab olema tähelepanelik. Kui kuuled praksumist, tuleb jäält viivitamatul lahkuda, sest see tähendab, et kuskil tekkis pragu. Kindlasti ei tohi jääl liikuda pimedas, sest siis võib kergesti suuna kaotada. Samuti ei tohi jääl olles tarvitada alkoholi, see tekitab petliku soojatunde ja ohutunne võib kaduda.

Talvised veeõnnetused juhtuvad ettevaatamatusest ja nendes on harilikult süüdi inimene ise.

Kui hätta satud helista kindlasti 112.

mine lõpetada. AA liikmesusega ei kaasne mingeid tasusid ega makse; AA on tänu annetustele majanduslikult iseseisev ühendus. AA ei ole seotud ühegi usundi, usulahu, poliitilise ühenduse, organisatsiooni ega institutsiooniga. AA ei soovi osaleda üheski vastasseisus ning jääb kõikidel juhtudel era- pooletuks.

AA põhieesmärk on kainekse jääda ja aidata teistel alkohoolikutel leida tee kainusele.

Riigimetsad ja neis tehtud tööd Hiiumaal

ANDRES TAMMEVESKI

RMK metsaülem

Kui hiidlased mööda vuravat puidukoormat silmavad, tekib neil ehk küsimus, kas see puit on pärit riigimetsast; kui palju aastast riigimetsa raiutakse; mis sellest puidust ka saab ning kas raiutud metsa asemele ka uut metsa kasvatama pannakse.

Sestap koostas nendele küsimustele vastamiseks väikse ülevaate sellest, missuguseid töid RMK eelmisel aastal riigimetsas tegi, kui palju puitu ja kuhu müüs.

Mõistmaks aga riigimetsa rolli saarel, selgitan esmalt, kui palju metsa ja riigimetsa üldse Hiiumaal on.

Keskkonnaagentuuri koostatud aastaraamatu „Mets 2019” järgi on metsamaad Hiiumaal 67 500 hektarit. Riigimetsamaad on saarel 28 794 hektarit, sellest majandusmetsa 17 498, majanduspiirangutega metsa 741 ja rangelt kaitstavat metsa 10 555 hektarit. Piltlikult väljendades on Hiiumaa riigimetsas range kaitse all, kus mingisugust majandustegevust ei toimu, iga kolmas hektar ning iga teine puu ehk ligi pool puistu tagavarast.

Vanuse poolest on suurim osakaal vanal metsal – 11 248 hektarit, keskealist metsa on 10 696 ning noort metsa 6850 hektarit.

Lisaks metsamaale on RMK hallata ka muid maid, näiteks põõsastikke ja soid, nii et kokku on RMK hallatavate maade pindala Hiiumaa territooriumil 35 142 hektarit, mis moodustab kolmandiku kohaliku omavalitsuse pindalast.

RMK tööd eelmisel aastal

Eelmisel aastal tegi RMK Hiiumaal uuendusraiet 251 hektaril, sellest 248 hektaril lageraiet ja kolmel hektaril aeg-

Uuest aastast on metsakasvatajana saarel ametis Eero Raja, kes võttis teatepulga üle pensionile suundunud teenekalt ametivennalt Indrek Pisalt. Foto: erakogu

järkset raiet. See tähendab, et uuendusraiet tegime 1,4 protsendil majandusmetsade pindalast. Mets ei saa otsa, mets katab ja toidab hiidlasi ka tulevikus.

Kuna valdava osa saare riigimetsast moodustavad männikud, siis oli ka männikute osakaal raiealades seas kõige suurem (130 ha), järgnesid kaasikud (79 ha) ja sanglepikud (20 ha).

Hiiumaalt varutud puit (77 000 tm) jagunes järgmiselt: palk 36%; paberipuit 47%; küttepuit 13% ja hakkpuit 4%.

Kütte- ja hakkpuidu ositis kohalik ettevõtte osaühing HMPK. Paberipuit läks ekspordi ja seda peamiselt samuti HMPK kaudu. Palgi ostsid tervikuna Eestis puitu töötlevad ettevõtted, nende seas Hiiumaa ettevõtte, osaühing Lehtma Saeveski, kellele läks kaubaks 40% saarel varutud palkgist. Kogu ülejäänud koguse ostsid ära mandril asuvad puidutöötledjad.

Ka Hiiumaal, nagu mujal Eestiski, müüb RMK puitu kestvuselepingute alusel. Mullu varutud puidust müüsi kestvuslepingutega 63%, sh küttepuidust 56%, paberipuidust 54% ja palkidest 76%.

Kuna Hiiumaal on kohalike puidustajaid võrreldes mandriga suhteliselt vähe, on müüdud kestvuslepingute alusel ka vähem, kui RMK tervikuna müüb. Kestvuslepingu alusel müüsi saarel puitu ettevõtetele Lehtma Saeveski ja HMPK.

Oma raietehnikat RMK-l

Hiiumaal pole, raie- ja kokkuveoteenuse tellime kogu mahus riigihangetel. Möödunud aastal tegi raietöid HMPK oma masinate ja meestega, raietöid korraldab kohalik RMK praaker Märt Rajaveer.

Uue metsapõlve nimel

Muidugi pole uuendusraie ainus metsatöö, mida RMK oma hallatavates metsades teeb. Harvendusraiet tegime mullu 230 hektaril ning sanitaarraiet 12 hektaril.

Uut metsa istutas RMK eelmisel aastal 286 hektarile, panes sinna kasvama 776 120 taime. Nende seas oli kõige enam mände – 633 355. Metsauuenduse hooldust tehti riigimetsas 519 hektaril ning noorendikke hooldasime 506 hektaril.

Ulukikahjustuste ärahoidmiseks pritsisime lisaks istutatud mändidele noort met-sa lambarasvast valmistatud Tricoga 189 hektaril.

Suure osa istutustöödest ja noore metsa hooldusest teevad ära hiidlased, sealhulgas kuus RMK raietöölisi – sügav kummardus neile. Ülejäänud töö teeb ära mujalt tulnud tööjõud, noore metsa hooldustöödel käisid abiks ka Saaremaa raietöölised.

Missugused metsad meil siin Hiiumaal kasvavad, mis töid neis veel tehtud on ja millised puhkekohad RMK siia rajanud on ning palju muudki on kirjas riigimetsa tutvustavas kavas, mida saab lugeda siin: https://media.rmkeefiles/Hiiumaa_valla_riigimets.pdf.

Hiiumaa vallavalitsus saatis pöördumise rahandusminister Keit Pentus-Rosimannusele seoses Hiiumaa energiaravustuse parendamisega investeringu varasemaks toomiseks.

Hiiumaal puudub elektrienergia tootmine tööstuslikus mastaabis. Elektrienergia varustatus tagatakse kaabliühenduse kaudu Saaremaaga. 2021. aastal tarbiti Hiiumaal kokku 49 GWh elektrienergiat. Kümne aastaga ei ole elektrienergia tarbimine saarel suurenenud: 2011. aastal oli tarbimine 50 GWh.

Viimastel aastatel on Hiiumaa maksimaalne tarbimine olnud umbes 11 MW ja vaba tarbimissuunalist võimsust on veel 1,5 MW. Tootmissuunalise takistuse aitaks lahendada kohapealne tark tarbimine, nagu otseühendused ja suletud jaotusvõrgud.

Elektriga varustavad Hiiumaad Soela väina põhja paigaldatud kolm merekaablit Pammama–Emmaste vahelisel tras-sil. Merekaablite pikkus kokku on 18,3 km. Hiiumaa 35 kV õhu-liinid on juba osaliselt rajatud 110 kV mastidele.

Ringtoite puudumine muudab ebakindlaks võimalike suurte arenduste tegemise. 450 erasektori töökohta Hiiumaal on plastitööstuses. Selles sektoris on stabiilne energiaravustus väga oluline ja on risk, et kui seda ei taga, siis töökohad kaovad. Hiiumaal asub rahvusvaheline interneti sõlmpunkt, mida läbib merealune andmesidekaabel, kuid arenduseks vajalikku elektrivarustust pole võimalik tagada.

Hiiumaa on kaugtöötajate osakaalult Eesti maakondade seas tipus. Hiiumaa on atraktiivne elu- ja ettevõtluspiirkond loojatele, kelle tooted ja teenused toetavad turismivaldkonna atraktiivsust ning tagavad loomemajanduse kestvuse, senisest suurema infotehnoloogilise arenduse ja kasvava tööhoive.

Viimastel aastatel on suurenenud taastuvenergia tootmine. Hiiumaale on rajatud 4,8 MW mahus päikesepa-ke, mis tootsid võrku u 4 GWh. Paraku on tootmissuunalised võimsused otsas ja sellest aastast ei ole enam võimalik uusi päikesepa-ke võrku lülitada.

Hiiumaa vallavalitsus on otsinud ka võimalusi tagada Hiiumaa sõltumatu energiaravustus taastuvenergia baasil. Selleks on vajalik energiasalvestus, mille üks võimalusi on rajada vesinikuenergeetika koostootmis-jaam. See võimaldaks salvestada päikesest ja tuulest taastuvenergiat ning muundada seda vesinikuks, mida hiljem kasutada elektri ja soojuse tootmiseks. Seda mõtet toetab Hiiumaa energia- ja kliimakava, mis võeti rohepöördeks valmistudes vastu 2021. aastal Eesti esimese omavalitsusena. Kohapealne tark tarbimine, nagu otseühendused ja suletud jaotusvõrgud, aitavad vähendada tulevikus vajalikke suurinvesteeringuid.

Sellest kõigest lähtudes palume kaaluda võimalust tuua Elektrilevi investeeringud varasemaks ja lülitada 2023. aasta riigieelarvesse Hiiumaa energiaravustuse ja taastuvenergiatootmise parendamiseks investeringu summas vähemalt viis miljonit eurot.

RAAMATUKOGUHOIDJA SOOVITAB

Jätkame rubriiki, kus Hiiumaa raamatukoguhoidjad jagavad raamatusoovitusi. Seekord on oma soovitus kirjaga pannud Suuremõisa raamatukogu juhataja Enel Transtok.

Antoine de Saint-Exupéry, „Väike prints”

Üks minu lemmikuid on prantsuse kirjaniku ja lennunduspioneeride Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints”.

See raamat kutsub kaasa mõtlemale üksinduse, sõpruse, armastuse ja kaotuse üle. See on kirjutatud küll lasteraamatuna, kuid minu meelest saab sellest tõeliselt aru alles täiskasvanuna. Raamat õpetab, et elu mõista, tuleb minna tagasi lapsepõlve.

„Vaid lapsed teavad, mida otsivad,” tõdes väike prints.

Jutustaja on öelnud: „Suured ei saa oma peaga kunagi asjadest õigesti aru, ja neile ikka ja jälle selgitusi anda on laste jaoks väga väsitav.”

Eriti meeldib mulle rebase ja väikese printsi vestlus taltsutamistest. „Sa vastutad kõigi eest, kelle oled kord taltsutanud,” õpetas rebane.

Loe seda ajatut lugu ja avasta väikese printsi maagiline maailm koos tema usumatute seiklustega.

Ja siia lõppu rebase saladus väikese-

le printsile: „See on hästi lihtne: üksnes südamega näeb selgelt. Kõige tähtsam jääb silmale nähtamatuks.”

Aino Pervik, „Miniatuurid mälupõhjast”

Tegemist on mälestuste- raamatuga, kus armastatud kirjanik meenutab oma lapsepõlve, aga ka hilisemat elu. Kõik lood on märgistatud aastaarvudega ja on väga lühikesed. Ometi ütleb autor nende väikeste kildudega väga palju.

Maarja Kangro on raamatu kohta väga ilusasti öelnud: „See on võluvalt taktitundeline mälupiltide album põhirõhuga 1930–1940ndate aastate lapsepõlvel. Näeme, milline oli 1930ndate pühapäevane lõunasöök, mis toimus Järvakandi klaasivabriku velskripunktis ja kuidas Saksa sõdurid jätsid poodi minnes relvad hooletult ukse taha. Autor esitab emotsioonide nagu diskreetne dokumentalist: ausalt, aga lugejat koormamata ja kedagi hukka mõistmata.”

Väga armsad ja liigutavad lood.

HIIUMAA SOTSIAALKESKUS

Kõrgessaare päevakeskuses

- Esmaspäeviti kl 15–16 tervisevõimlemising.
- Kolmapäeviti kl 13–14.30 seniortantsuring.
- 1. märtsil kl 10 kokkamine eakatega.
- 7. märtsil alates kl 12 ja 8., 9. märtsil alates kl 9 massaažiteenus. Registreerimine Sigridi tel 529 7429.
- 10. märtsil kl 13 koosviibimine. Transport: 12.15 Roots, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa.
- 15. märtsil alates kl 8.30 pediküüriteenus. Registreerimine Heli tel 5333 9472.
- 18. märtsil väljasõit Käina ujulasse, ujulas viibimine kl 12–14: jõusaali kasutamine, vesivõimlemine kl 12.30. Osavõtust teatada Heli tel 5333 9472. Osalus-tasu 5,50 eurot. Transport: 11.05 Kõrgessaare, Lauka, 11.10 Viskoosa, 11.30 Kärkla.
- 22. märtsil alates kl 8 juuksur. Registreerimine Sirje Vaku tel 5666 2317.
- Kõrgessaare päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all, enne kokku leppida Inna tel 504 2292.
- Kolmapäeviti ja reedeti kl 10–14 on võimalus tervisemajas saunas käia, kehtib tunni hind 5 eurot. Leiliruum mahutab kuni kolm inimest. Eraldi saunaruum meestele ja naistele. Sauna kasutamiseks enne kindlasti kokku leppida Arturi tel 505 5732.

Omastehooldus

- 8. märtsil kell 15 omastehooldajate kokkusaamine Hellamaa perekeskuses.
- 31. märtsil kell 15 omastehooldajate kokkusaamine sotsiaalkeskuses.

Täpsem info Raili 5308 1035.

ENERGIATOETUSTE VASTUVÕTT MÄRTSIS

Taotlusi saab esitada:

- iseteeninduskeskkonnas <https://piksel.ee/spoku/hiiumaa/> (vajalik sisselogimiseks ID-kaart, mobiil-ID, Smart-ID või pangalink);
- märtsis T, K 9–12 ja 13–16 Nelja Nurga galeriis (Keskväljak 5a, Kärkla, sissepääs hoone küljelt);
- kõigis osavallamajades;
- meilitsi energiatoetused@hiiumaa.ee.

TÖÖPAKKUMISED

SOTSIAALKESKUSE NOORTEKODU KASVATAJA VÕI ABIKASVATAJA

Hiiumaa sotsiaalkeskuse noortekodu otsib oma töökasse kollektiivi veel üht kasvatajat või abikasvatajat, kes ühtse meeskonna liikmena oleks valmis panustama laste arengusse ühistegevuste ja igapäevaoskuste õpetamise kaudu, tagades samal ajal turvalise ja toetava keskkonna.

Miljööteraapilistel põhimõtetel töötav noortekodu pakub ööpäevaringset tuge

ja juhendamist neljale kuni kuuele KLA-teenusele suunatud lapsele.

Kandideeri, kui Sul on:

- soov töötada toredas meeskonnas;
- soov pühenduda abivajavate laste arengu toetamisele;
- väga hea läbirääkimis-, suhtlemis- ning koostööoskus;
- oskust saada hakkama pingeolukordades.

Omalt poolt pakume:

- töölesõidu kompensatsiooni;
- enesetäiendamisevõimalusi;
- vaheldusrikast ja väljakutseid pakkuvat tööd;
- tänapäevaseid töötingimusi ja toetavat kollektiivi.

Kandideerimisel tuleb kasuks kõrgharidus, pedagoogiline või sotsiaallalane ettevalmistus ja/või tööko-

gemus abivajavate laste- ja noortega.

Vahetustega töö graafiku alusel, võimalus teha pikki vahetusi.

Täiskoormusega töökoha palk: 1050 eurot (bruto).

Kandideerimistähtaeg: 9. märts 2022.

Tööle asumise aeg: märts–aprill 2022.

CV ja motivatsioonikiri saada aadressil eve@sotsiaalkeskus.ee.

KORRAKAITSEAMETNIK

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse korrakaitseametniku.

Peamised teenistusülesanded:

- osaleda Hiiumaal avaliku korra tagamisel ja teha järelevalvet vallavolikogu vastuvõetud eeskirjade (Hiiumaa jäätmehoolduseeskiri, Hiiumaa valla heakorra eeskiri jne) täitmise üle;
- väärtegade toimepanijate väljaselgitamine ja väärtegade menetlemine ning osalemine avaliku korra tagamisel;
- kriisikomisjoni ja turvalisuse nõukogu töö korraldamine;
- kogukonnakomisjoni töö

koordineerimine.

- Korrakaitseametniku tööpiirkond on Hiiumaa vald.

Kandideerimise eeldused:

- vastavus avaliku teenistuse seaduses kirjeldatud ametniku nõetele;
- soovituslikult omandatud kutseharidus keskhariduse baasil politsei või piirivalve erialal;
- eesti keele oskus C1-tasemel, vähemalt ühe võõrkeele osakus B1-tasemel ametialase sõnavara valdamisega;
- arvuti kasutamise oskus, sealhulgas ametikohal vajalike teksti- ja tabeltöötlusprogrammide ning vajalike andmekogude

kasutamise oskus;

- avaliku halduse organisatsiooni ja avalikku teenistust reguleerivate õigusaktide tundmine;
- tööks vajalike riigi ja Hiiumaa valla õigusaktide tundmine, nende kasutamise oskus;
- intellektuaalne võimekus, hea suhtlemis- ja väljendusoskus, oskus oma seisukohti ja arvamusi põhjendada ning teistele arusaadavalt edasi anda;
- kohusetunne, otsustus- ja vastutusvõime; analüüsi- ja arenemisvõime, pingetaluvus, usalduslikkus ja ausus;
- B-kategooria juhiluba ja isikliku sõiduauto kasuta-

mise võimalus tööülesannete täitmiseks.

Pakume:

- vastutusrikast, mitmekesist ning arendavat töökeskkonda;
- toetavat meeskonda;
- erialas täiendkoolitust;
- puhkust 35 kalendripäeva;
- põhipalka peale katse-aega kuni 1500 eurot (bruto).

Motiveeritud soovivaldus, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia palume saata 2. märtsiks digitaalselt allkirjastatuna Hiiumaa vallavalitsusele e-posti aadressil valitsus@hiiumaa.ee. Lisainfo: annika.graenberg@hiiumaa.ee.

ARENGUSPETSIALIST-PROJEKTUHU

Hiiumaa vallavalitsus võtab teenistusse arenguspetsialist-projektijuhi.

Peamised teenistusülesanded:

- aitab kaasa valla arengueesmärkide saavutamisele vastavalt arengudokumentidele koostöös valla struktuuriüksuste, riigiasutuste, kodanikuühenduste ja teistega;
- valla suurprojektide ettevalmistamine, planeerimine, võimalike rahastusallikate leidmi-

ne, projektide juhtimine.

- Arenguspetsialist-projektijuhi tööpiirkond on Hiiumaa vald.

Kandideerimise eeldused:

- vastavus avaliku teenistuse seaduses kirjeldatud ametniku nõetele;
- teadmised ja kogemused projektide koostamisel ja juhtimisel;
- avaliku halduse organisatsiooni ja avalikku teenistust reguleerivate õigusaktide tundmine;
- tööks vajalike riigi ja

Hiiumaa valla õigusaktide tundmine, nende kasutamise oskus;

- intellektuaalne võimekus, hea suhtlemis- ja väljendusoskus, oskus oma seisukohti ja arvamusi põhjendada ning teistele arusaadavalt edasi anda.

Pakume:

- vastutusrikast, mitmekesist ning arendavat töökeskkonda;
- toetavat meeskonda;
- erialast täiendkoolitust;

- tervise- ja spordikulude hüvitamist;
- puhkust 35 kalendripäeva;
- põhipalka pärast katse-aega kuni 1700 eurot (bruto).

Motiveeritud soovivaldus, elulookirjeldus ning haridust tõendava dokumendi koopia palume saata 3. märtsiks digitaalselt allkirjastatuna Hiiumaa vallavalitsusele valitsus@hiiumaa.ee. Lisainfo: Üllar Laid, 5887 7836, yllar.laid@hiiumaa.ee.

TUULETORN

RONIMISSEIN

- Iga soovija saab Tuuletorni ronimisseinal nii-öelda Hiiumaa mägesid vallutada ja oma vaprust proovile panna. Ronimisseinal on nüüd 17 uut rada. Tule ronima!
- Pane tähele! 14. märtsini kestab ronimisvõistluste karikasari „Noor tipu tegija 2021/2022”. Täpsem info ja registreerimine Inna Lepikult inna.lepik@hiiumaa.ee või 564 7577 ja Tuuletorni FB lehel.

EXPO INFO

- Elamuskeskus Tuuletorn kutsub külla kõiki uusi ja vanu sõpru, oodatud on ka lasteaia- ja kooligrupid.
- Külastusi reguleerime Eesti Vabariigis kehtesta-

tud piirangute järgi.

- Kutsume kuulama uut tuuri – „Igat seltsi hiidlastest Tuuletornis”. Tõustes merepõhjast Hiiumaa taeva korrusele, jutustab meie külustusjuht, kui mehesti rikas Hiiumaa oma seltside poolest öieti on. Broneeri tuur telefonil 5350 5028 või e-posti teel tuuletorn@hiiumaa.ee.
- Tule avasta Tuuletorni ka uue muheda „teejuhiga”: see on audiogiid, mis juhatab teid elamuslikul rännakul Tuuletorni ekspositsioonil. Tuur on saksa, vene, soome, läti, inglise ja eesti keeles.
- Tuuletorni galerii alal Tea Martini näitus „Loodud lood” kuni 15. märtsini. Kõik on oodatud Tuuletorni tutvuma graafiliste loo-

duspiltide näitusele, mille autor on Tea Martin. Tea Martini (sündinud 1971. aasta jaanuaris Hiiumaal) neljas isikunäitus „Loodud lood” koosneb segatehnikas looduspiltidest, mis on ainekult saanud kodusärelt. Veidi abstraktsed tööd jätavad vaatajale ruumi ja võimaluse luua omaenda lugu. Tea Martin on tegutsenud aktiivse kunstnikuna viimased 15 aastat, illustraatori, kujundajana ja Hiiumaa loovisikute ühenduse HIKU liikmena. Galerii pilet on 3 eurot, lastele tasuta. Tuuletorni ekspositsiooni piletiga on näituse külastus hinna sees.
- Lisasoodustused: seenioride kolmapäev. Kolmapäeviti ootame

Tuuletorni avastama meie seeniore, kes saavad külastada elamuskeskuse ekspositsiooni soodushinnaga 6 eurot. Seenioripilet on mõeldud 65-aastasele ja vanemale elamuskeskuse huvilisele ainult kolmapäeviti. Koolivaheaja soodustus. Koolivaheajal, 28. veebruarist 6. märtsini on püsinäitusel märksõnaga „koolivaheaeg” soodustus kõigile külastajatele 50%!

KOHVIK

- Kohvikus Ruudi saab nautida Hiiu kööki.
- Jälgi meie tegemisi kohviku Ruudi FB kaudu, kus tutvustame eripakkumisi.
- Jälgi infot Tuuletorni kodulehelt www.tuuletorn.ee ja sotsiaalmeedias.

REOVEE VEOTEENUS

- Kärkla Veevärk osutab reovee veoteenust uue, suurema paagiga autoga.
- Tellimiseks helista 516 2580 või saada e-mail kvv@kvv.ee.

TEATED

Sotsiaaltoetuste taotlemine

- 17. märtsil kell 10–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997, urme.soonvald@hiiumaa.ee.
- 10. märtsil kell 11–12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Viskoosas. Info: Pille Näksi, tel 5855 3736, pille.naksi@hiiumaa.ee.

Transporditeenus

- Kärkla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsioon- või meditsiiniuasutusesse eakatele ja puudega inimestele. Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel 505 5746 või 4636 094.

Kärkla sadama saun

- 12. ja 26. märtsil kell 13–15 meestele ja 15.30–18 naistele. Pileti hind on 2,30 eurot. Kaasa koroonatõend!

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

KANNI HARJAK
ERNA SÕSTAR
MAILI ARMAS
VIRVE SAARNA
ANDO SOONIK
ARGO PALJAS
LEIDA TAMMEVESKI
ELFRIEDE OJA
LAANE SÜLLA
MAILI OJATAMM
AADA ARON

Kaastunne
lähedastele

TEATED

- Uuskasutuskeskuse kogumisringid 4. märtsil
kl 12–13 Käinas Rannu publi parklas
kl 13–14 Kärldas Selveri parklas
kl 15.30–16 Palade lasteaia juures
- Hiiumaa Tarbijate Ühistu piirkondade koosolekud
14. märtsil kl 17 Kõrgessaare piirkond
15. märtsil kl 17 Suuremõisa piirkond
16. märtsil kl 13 Nurste piirkond ja kl 15 Emmaste piirkond;
17. märtsil kl 17 Kärldla piirkond
18. märtsil kl 17 Käina piirkond
- Verekeskuse doonoripäevad
15. märtsil kl 13–18 Kärldla kultuurikeskuses
16. märtsil kl 10.30–13.30 Käina huvi- ja kultuuri-keskuse saalis

Vabaihenduste projektitoetuste esitamise tähtaeg on 1. märtsil

- Läheneb vabaihenduste projektitoetuste esitamise tähtaeg, mis on 1. märts. Projektitoetus on Hiiumaa valla antav sihtotstarbeline toetus kogukonna ja valla arengule suunatud maakondliku tegevuse või ürituse toetamiseks või sihtfondist ja programmist rahastatava avalik-kusele suunatud projekti oma- ja kaasfinantseerimiseks. Täpsem info ja taotlusvormid: <https://vald.hiiumaa.ee/mtude-toetused>.

SPORTIMISVÕIMALUSI

- Hiiumaa spordikeskus Kärldas: E–R kl 13–22, L–P kl 10–20.
- Käina spordikeskus ja ujula: E–R kl 15–21, L–P kl 12–21. Saunad avatud E–R kl 16–20.45, L–P kl 12–20.45.
- Tuuletorni ronimissein: T–R kl 17–21, L–P kl 12–18. Broneeringud: <https://tuuletorn.ee/?seksioon=lahtiolekuajad>.
- Pühalepa vaba aja keskus: Suuremõisa jõusaali broneerimise link on Pühalepa vaba aja keskuse Facebooki-lehel.
- Palade spordihoone: kontakt Teet Kitkas, tel 5668 3960, teet.kitkas@palade.edu.ee.
- Kõrgessaare vaba aja keskus: kokkuleppel Kõrgessaare VAKi juhataja Artur Valguga, tel 505 5732, e-post artur.valk@hiiumaa.ee.
- Emmaste spordihall: kasutamine kokkuleppel sporditöötaja Tõnis Saarnakiga, tel 5800 8149, e-post: emmastesport@hiiumaa.ee.
- NB! Avatud on uus kettagolfipark Emmaste männikus!
- Malvestes on orienteerumise püsirajad iseseisvalt läbimiseks: Parkla ja stardikoht on Malvestes enne Randmäe puhketalu värvavat, koordinaadid 59.030163, 22.580248. Rajameister on kaardile kandnud 24 punkti ja neid võib läbida endale meeldivas järjekorras ja nii mitu korda, kui soovi on. Huvilistele on soovitusena 2,8 km, 4,8 km ja 8 km rada. Kaarti saab alla laadida ja ise välja trükkida: <https://tinyurl.com/cy49unh>. Rajameistri töö hindamisena loodame, et iga kaardi kasutaja tasub 2 eurot Hiiumaa orienteerujate klubi kontole nr EE492200001120048611. Punktides on lamineeritud oranžvalged sildid punkti numbriga. Punktid on maastikul kevadeni! Lisainfo: www.hok.ee.
- Talisuplusala Kärldla sadamas Kärldla sadamas keskmise kai ääres poomide vahel asuv talisuplusala võimaldab mugavalt ning kiirelt meres ujumas käia ka talvisel ajal. Redel tõstetakse sadama akvatooriumist välja kevadel navigatsioonihooaja alguses, mil taas lastakse vette Hausma tee ujumissild. Mõnusat suplemist!

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetajad: Liina Siniveer, tel 5386 7606, Károlyn Kivistik
Kujundus ja küljendus Katri Henga
Trükikoda Kroonpress
Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.
Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 15. kuupäevaks:
info@hiiumaa.ee

NÄITUSED

Nelja Nurga galeriis

- 3. märtsil kell 17 avame Nelja Nurga galeriis suurepärase maalikunstniku, HiKu liikme, möödunud suve lõpul paradiisi läinud Stina Muraka (1967–2021) mälestusnäituse „Paradiis”. 30. märtsil tähistanuks Stina oma 55. sünnipäeva. Näitus jääb avatuks märtsikuu lõpuni, galerii avatud R–L kl 11–15 ja kokkuleppel: Helle-Mare Kõmmus 529 9429, Kaja Hiis-Rinne 510 9255, Kalli Sein 503 2246. Galerii müügiosas on Hiiumaa ja Hiiumaaga seotud loojate looming.

Kärldla kultuurikeskuse näitusesaalis

- Urve Tõnnuse isikunäitus „Naise vägi” NB! 25. veebruaril viimast päeva avatud! Graafikadisainer Urve Tõnnuse maalide üks põhiteemasid on naiselik energia ning naise roll heitlikus maailmas. Tootmise üleküllusele tähelepanu pööramiseks kasutab ta oma tööde loomisel vanu ajakirju-ajalehti, ehteid ja riideid, andes neile kollaažimaalidel hoopis teistsuguse elu ning eesmärgid. Maalidel leiab ta enda ning sõprade ehteid ja riideid, põlistades nõnda ka mälestusi ja minevikku. Alates 3. märtsist Tiit Jürissoni maalinäitus „Rännakud” (avamine kl 16).

Hellamaa perekeskus

- Hellamaa perekeskuses saab märtsi lõpuni vaadata kahte näitust: „Elust Eesti Wabariigis sajand tagasi – läbi tollase ajakirjanduse prisma” ning alates vastlapäevast „Kindad-sokid tublidelt naistelt”.

Hiiumaa muuseumis Pikas majas Kärldas

- „Võlumets”, Õnne Õunapi värviküllane ja kujundirohke keraamika Lihtsatele, kõrgkuumuse tehnikas valmistatud keraamilistele vormidele maalitud lilled ja kujundid on inspireeritud öienuppu-dest ja juurtest, korjatud üles mälestustest ja kujutlustest, kinni püütud hetkedest.
- „Meri – mu armastus”, Merike Ennola-Saimre maalid Tänavu maikuus saanuks Merike Ennola-Saimre 75-aastaseks. Mandrilt pärit Merike Ennola-Saimre armastas väga merd ja nii ta 1977. aastal koos abikaasa Rauliga Hiiumaale elama asus. Näitusel on esindatud töid õpinguteaja lõpust kuni loomepeeri-oodi viimaste aastateni. Maalid on pärit erakogudest ja Hiiumaa muuseumi kogust.
- Veebinäitus „Vaimne pärand Hiiumaa toodetes” 25. veebruarist Väljapanekul saab näha uusi Hiiumaa pärandiga seotud tooteid, mille autorid on Irina Tammis, Maiu Aasma, Anneli Tissari, Vendo Liit, Kalli Sein ja Sirje Eller.

Kassari muuseumimajas

- Näitus „Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa” Näitus heidab pilgu hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele ning olulistele pöördpunktidele saare ajaloos läbi nelja ürglemendi: tuli, vesi, õhk, maa. Kõigile teadmishimulistele suurtele ja väikestele on avatud „4 elemendi õmbluskoda”, kus saab katsete käigus ise proovida ürglementide toimimist erinevates olukordades.
- Kappide avahoidla Varahoidlaks muudetud näituseruumis saab näha toidu- ehk piimakappe, seinakappe, pesu- ja tööriistakappe, riide- ja puhvetkappe, aga ka kaalukappi, lasteaikakappi, kummutit ja krahvi öökappi.

Muuseumide lahtiolekuajad

- Pikk Maja E–R kl 10–17, L kl 10–15.
- Kassari muuseumimaja T–L kl 10–17.
- Mihkli talumuuseum ja R. Tobiase majamuuseum avatud ettetel- limisel.
- Muuseumide lahtiolekuajadel on avatud ka muuseumipoed ja Pikas Majas laste mängutuba. Lisainfo: 463 2091 või info@hiiumaamuuseum.ee.

TULEKUL HIIUMAAL

- R, 25. veebruaril kl 18–22 noorte disko vanusele 12+ Carribas, DJ Maier
kl 19 Vana Baskini teatri etendus „Lumeroos” Kärldla kultuurikeskuses
- L, 26. veebruaril kl 10 „Tunne oma kodusaart ja siin tegutsenud inimesi”, retked Helgi Põlloga. Seljaküla-Kuriste tuur algusega Kärldla pitsumaja parklast
kl 11.30 tuleviku leiutajate klubi: külas lastearst Kassari rahvamajas
kl 16 Kassari külaülikool: Riho Lutter „Paki Sass”
kl 17 Hiiumaa kino: „King Richard: kasvatades tšempio- neid” Hiiumaa spordikeskuses
- P, 27. veebruaril kl 13 Hiiumaa kino: animatsioon „Missioon „kaisukarud”” Kärldla kultuurikeskuses
kl 15 Hiiumaa kino: „Soo” Kärldla kultuurikeskuses
kl 17 Hiiumaa kino: „King Richard: kasvatades tšempio- neid” Kärldla kultuurikeskuses
kl 18 kinoõhtu Kõpu rahvamajas: „Soo”
- E, 28. veebruaril kl 16 kinoõhtu Käina kultuurikeskuses: animatsioon „Ainbo. Amasoonia süda”
kl 17.30 Hiiumaa kino: animatsioon Missioon „Kaisuka- rud” Kärldla kultuurikeskuses
kl 18 kinoõhtu Käina kultuurikeskuses: „Soo”
kl 20 Hiiumaa kino: „Soo” Kärldla kultuurikeskuses

MÄRTS

- N, 3. märtsil kl 16 Tiit Jürissoni maalinäituse „Rännakud” avamine Kärldla kultuurikeskuses
kl 18 Gediminas Gelgotas +NICO kontsert Käina huvi- ja kultuurikeskuses
- P, 6. märtsil kl 11 naistepäeva maleturniir Kõrgessaare vaba aja kes- kuses
- K, 9. märtsil kl 18 kinoõhtu Suuremõisa lossis: „Soo”
- N, 10. märtsil kl 18 aianduse õhtuloeng: Tallinna botaanikaia troopilis- te ja subtroopiliste taimede osakonna juhataja Jaan Met- tiku loeng toataimedest Hiiumaa ametikoolis Suuremõisa lossis. Lisainfo: koolitused@hak.edu.ee, tel. 5690 7746
Algab ka tasuta kursus Hiiumaa ametikoolis „Ajaplane- rimise ja enesejuhtimise digitaalsed tööriistad”. Kursus toimub 10.–11. märtsil ja 7.–8. aprillil. Vajalik eelregistreerimine. Lisainfo: www.hak.edu.ee, koolitused@hak.edu.ee, tel 5690 7746.
- T, 15. märtsil kl 13–18 verekeskuse doonoripäev Kärldla kultuurikesku- ses
- K, 16. märtsil kl 10.30–13.30 verekeskuse doonoripäev Käina huvi- ja kultuurikeskuse saalis
- R, 18. märtsil kl 18 mälumänguõhtu Hellamaa perekeskuses
kl 19 Jazziliit ja Kork live: Tam Tam šampanjabaaris Kork
- L, 26. märtsil kl 14 korvpallivõistlus Hiiumaa spordikeskuses: KK Askus vs. Keila KK
- E, 28. märtsil Hiiumaa ametikoolis algab traditsioonipõhiste vahvark- konstruktioonide valmistamise algkursus Andres Veeli juhendamisel. Kursus toimub E–R, 28. märtsist 1. aprilli- ni. Vajalik eelregistreerimine. Lisainfo: koolitused@hak.edu.ee, tel 5690 7746.

APRILL

- R, 1. aprillil kl 19 –20.30 Märt Avandi *stand-up* „40” Käina huvi- ja kultuurikeskuses. Pilet 18/21 eurot
- K, 6. aprillil kl 19–21 Kuressaare teatri etendus „Issid” Kärldla kultu- urikeskuses. Pilet 14/17 eurot
- N, 7. aprill kl 11 –11.40 Kuressaare teatri etendus „Sipsik” Kärldla kultuurikeskuses. Pilet 9 eurot
kl 13 –13.40 Kuressaare teatri etendus „Sipsik” Kärldla kultuurikeskuses. Pilet 9 eurot
- L, 16. aprillil kl 10 Tahkuna elamusretk Tõrvanina puhkealal
- 20., 21. ja 23. aprillil Tt stuudio tantsuetendused Mary Poppinsi ainetel Kärldla kultuurikeskuses
- E–R, 18.–22. aprillini toimub Hiiumaa ametikoolis palk- majaehitaja algkursus Ivo Leiaru juhendamisel. Vajalik eelregistreerimine. Lisainfo www.hak.edu.ee, koolitu- sed@hak.ee, tel. 5690 7746.